

ΚΛΕΙΩ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ ΕΝ ΛΕΙΨΙΑΙ.
ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β'.

ΤΟΜΟΣ Στ'.
ΑΡΙΘΜ. 13 (133).

Συνδρομή άρχομένη από 1. Ἀπριλίου έκάστου έτους έτησία μόν
φρ. χρ. 25 εξάμηνος δέ φρ. χρ. 12½.

ΕΤΟΣ Στ'.
τῆ 1/13. Ὀκτωβρίου 1890.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΣΑΤΡΙΑΝ.

Κὸ ὄνομα τοῦ ἐσχάτως ἀποθανόντος ἐν Παρισίοις μυθιστοριογράφου Σατριάν εἶνε ἀναποσπάστως συνδεδεμένον μετὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ συνεργάτου αὐτοῦ Ἐρκμαν, οὐδέποτε δὲ ἐγνώσθη οὔτε θὰ δυνηθῆ ἴσως ποτὲ νὰ ἐξακριβωθῆ, εἰς ποῖον ἐκ τῶν δύο τούτων συγγραφέων ἀνήκει ἡ μεγαλητέρα τιμὴ διὰ τὰ ἐξαιρετὰ ἔργα, ἅπανα ἀπὸ κοινοῦ συνέγραψαν καὶ ἐδημοσίευσαν. Ὁ Ἀλέξανδρος Σατριάν (Alexandre Chatrian), νεώτερος τοῦ συνεργάτου αὐτοῦ Ἐρκμαν, ἐγεννήθη τῆ 18. δεκεμβρίου 1826 ἐν τῇ κώμῃ Soldatenthal παρὰ τῷ Pfalzburg, τυχάν δὲ ἐν τῷ γυμνασίῳ τῆς πόλεως ταύτης ἐπιστημονικῆς παιδείας, ἐπεδόθη μετὰ ταῦτα εἰς τὸ ἐμπορικὸν στάδιον καὶ εἰργάσθη ἐπὶ τινα χρόνον εἰς βελγικὰ τινα ὑπουργεῖα. Βραδύτερον ὁμως ἐγκαταλιπὼν τὸ στάδιον τοῦτο, ἐπανήλθεν εἰς τὰς ἀνεκὰθεν προσφιλεῖς αὐτῷ φιλολογικὰς σπουδὰς καὶ ἀνέλαβε τὴν θέσιν ὑποδιδασκάλου ἐν τῷ γυμνασίῳ τοῦ Pfalzburg. Ἐνταῦθα ἐγνώρισθη μετὰ τοῦ Ἐρκμαν, ὅστις εἶχε σπουδάσει τὴν νοκὴν ἐπιστήμην ἐν Παρισίοις, καὶ συνεδέθη ἀμέσως μετ' αὐτοῦ διὰ στενοτάτης φιλίας.

ΚΛΕΙΩ. ΤΟΜΟΣ Στ'.

Ἀπὸ τοῦ ἔτους ἐκείνου (1848) χρονολογεῖται ἡ κοινὴ αὐτῶν συνεργασία καὶ φιλολογικὴ παραγωγή ὑπὸ τὸ ὄνομα Erkmann-Chatrian. Κατ' ἀρχὰς ἐδημοσίευσαν ἀπὸ κοινοῦ ἐν ἐπαρχιακοῖς φύλλοις μικρὰ τινα διηγήματα, ἅτινα ἔμειναν σχεδὸν ἀπαρατήρητα, ὅπως καὶ τὰ πρῶτα αὐτῶν δραματικὰ δοκίμια δὲν ἤξιώθησαν νὰ παρασταθῶσιν ἐπὶ τῆς σκηνῆς. Ἐπὶ δέκα καὶ ἐπέκεινα ἔτη ἐπάλαιον κατὰ τῆς ἀδιαφορίας τοῦ κοινοῦ καὶ ἠγωνίζοντο παντὶ σθένει ὅπως τύχῃ τῆς ποδουμένης ἐκτιμήσεως, μέχρις οὗ τέλος τῷ 1859 δημοσίευσαντες ἐν τῇ «Νέα ἐπιθεωρήσει» (Revue nouvelle) τὸ μέγα αὐτῶν μυθιστόρημα «ὁ διάσημος Δόκτωρ Ματθαῖος» (L'illustre Docteur Matheus) διήνοιξαν ἑαυτοῖς τὴν ὁδὸν τῆς δόξης καὶ τῶν ἔκτοτε ἀλληλοδιαδόχων λαμπρῶν ἐπιτυχιῶν. Μεγάλην φήμην ἐκτήσαντο πρὸ πάντων διὰ τῶν ὠραιότατων περιγραφῶν τῶν ἡδῶν καὶ ἐδύμων τῆς ἑαυτῶν πατρίδος, τῆς Ἀλσατίας καὶ τοῦ πλησίον Παλατινάτου, καὶ τῶν ἐκεῖ ἐπικρατουσῶν καταστάσεων καὶ ἀγῶνων κατὰ τοῦ χρόνου τῆς ἐπαναστάσεως καὶ τῆς πρώτης αὐτοκρατορίας.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΣΑΤΡΙΑΝ.

Τὰ ἐξοχώτερα τῶν μυθιστορημάτων τῶν δύο τούτων ἀναποσπαστως συνδεδεμένων συγγραμμάτων εἰσι τὰ ἑξῆς: «Contes fantastiques» (Par. 1860), «Contes de la Montagne» (1860), «Maître Daniel Rock» (1861), «Contes des bords du Rhin» (1862), «L'invasion ou le fou Yégo» (1862), «Le joueur de Clarinette», «La taverne du jambon de Mayence», «Les amoureux de Catherine» (1863), «Madame Thérèse ou les volontaires de 92» (1863), «L'ami Fritz» (1864), «Waterloo, suite d'un Conscrit de 1813» (1865), «Histoire d'un homme du peuple» (1865), «La

maison forestière» (1866), «Le blocus, épisode de la fin de l'Empire», «La guerre» (1868), «Histoire d'un paysan» (4 τόμ. 1869), «Histoire d'un sous-maître» (1871), «Les deux frères» (1873), «Le brigadier Frédéric» (1874), «Maître Gaspard Fix» (1876), «Contes vosgiens» (1877). — Πολλά ἐκ τῶν μυθιστορημάτων τούτων εἶναι μεταπεφρασμένα εἰς τὴν ἀγγλικὴν καὶ εἰς τὴν γερμανικὴν. Ἐκ τῶν δραμάτων τῶν Erckmann-Chatrian ὀνομαστότερα εἰσι τὰ ἑξῆς: «Le juif polonais», «L'ami Fritz» καὶ «Les Rantzau».

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΚΑΙΣΑΡΟΣ.

Ἦχος ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ ΠΑΓΑΝΕΛΗ.

Α.

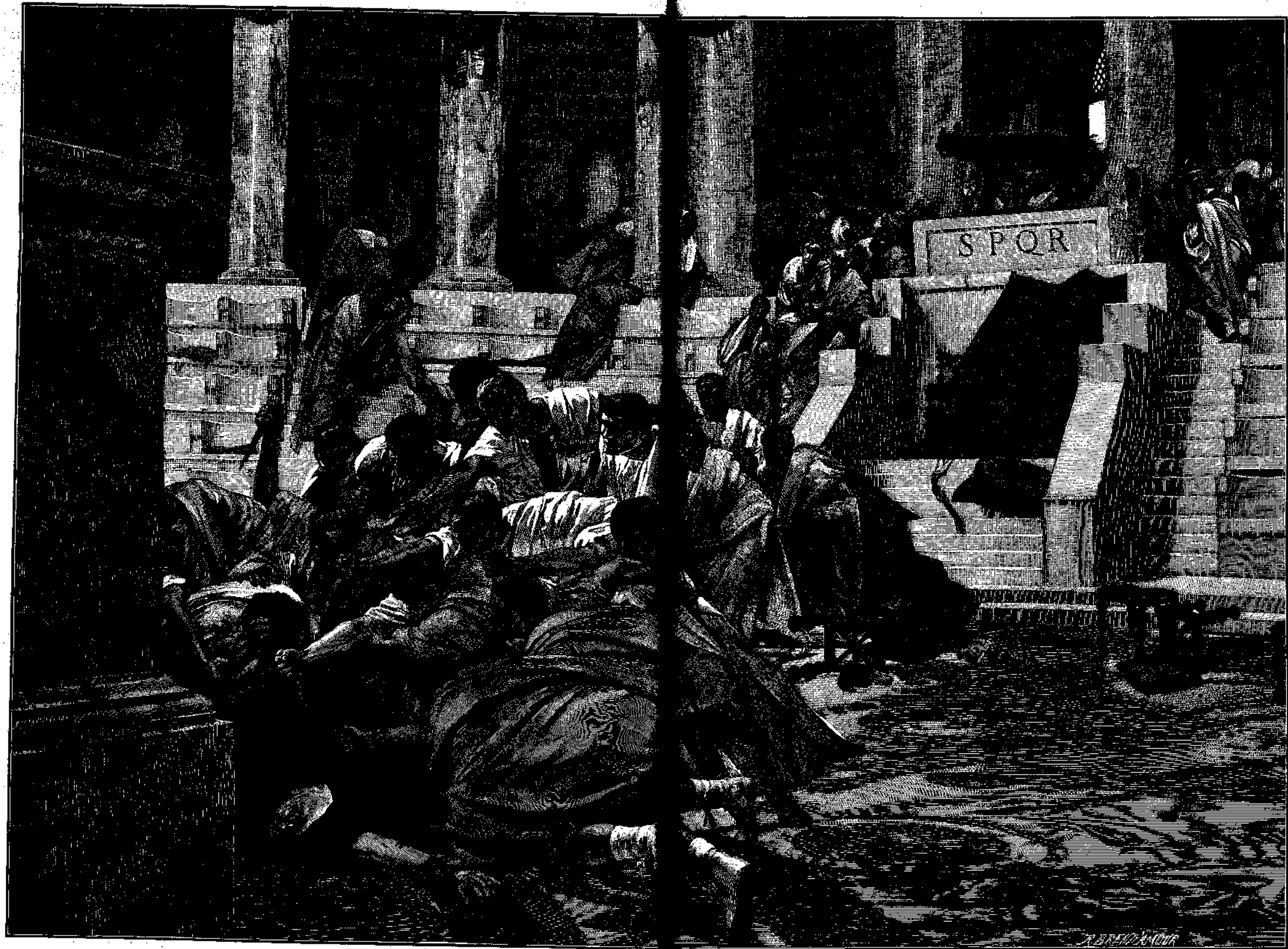
 ΤΟ τὸ τελευταῖον ἡμῖς τῆς πρὸ τοῦ Χριστοῦ ἑκατονταετηρίδος. Ἡ Ῥώμη ἦτο πάντοτε ἡ κραταιὰ πόλις τοῦ Ῥωμύλου, ἀλλ' οὐκ καὶ τὸ ἄστυ, ὅπερ εἶχεν ὑψώσει ἡ αἰμοσταγῆς ἀφοσίωσις τοῦ Βρούτου, οἱ ἡρώισμοι τῶν πρώτων Ῥωμαίων, ἡ ὑπερ τοῦ λαοῦ παρέρβασις τῶν Δημάρχων. Ἦδη αἱ ἀσκαὶ ἀρεταί, τὸ υπερήφανον συναίσθημα τοῦ Ῥωμαίου πολίτου ἐχώρουν εἰς ταχεῖαν κατάπτωσιν· καὶ αὐτὸ τὸ κύρος τῆς Συγκλήτου ἡμβλύνετο ὑπὸ τὴν περιφρόνησιν τῆς πρώτης τριανδρίας. Ὁ Πομπήιος ἀνεπαύετο εἰς τὰς δάφνας καὶ τὰ πλοῦτη αὐτοῦ, καὶ ὑπατος αὐτόβουλος διάκειε δι' ἀνθυπάτων ἀπὸ τῆς Ῥώμης τὴν Ἰσπανίαν, ἀπαξίων ἢ ἀπέλθῃ αὐτοπροσώπως εἰς τὴν Ἰβηρίαν ἣν ὡς νόμιμα σχεδὸν εἶχε λάβει κατὰ τὴν μεταξὺ τῶν τριάνδρων διανομήν. Ὁ ἀπληστος χρυσοῦ Κράσος εἶχε φονεῦθ' ὑπὸ τῶν Πάρθων εἰς τὰς ἀπροσίτους ἐρήμους τῆς Μεσοποταμίας, ἐνθα ἀνέδωκε τὴν ὑστάτην πνοὴν τὸ ὄχρον στόμα του, περιφρονητικῶς καὶ εἰρωνικῶς πληρωδὲν χρυσοῦ ὑπὸ τῶν μαχίμων ἐκείνων ἀγρίων. Μόνος ὁ Καίσαρ, οὐ τινος τὸ λαμπρὸν ἄστρον ἤρχιζε τότε διαχέον τὴν ἀκτινοβολίαν αὐτοῦ, ὥσυνεν ἔτι τὸ ζῆφος τῆς Ῥώμης, μαχόμενος πρὸς τὰ πολεμικὰ στίφη τῆς Γαλλίας καὶ Γερμανίας, ὅπου νικηφόρος περιέφερε τότε τὰς λεγεῶνας καὶ τοὺς Ῥωμαϊκοὺς ἀετούς. Ἡ Ῥώμη ἔζη πάντοτε, ἐκυρίαρχε, κατεπτόει. Ἀλλ' ἡ χρηστή τοῦ Νουμά καὶ ἐμπενευσμένη φωνὴ δὲν ἤχει πλέον ἀπὸ τοῦ Ῥομαντικοῦ βήδους τοῦ σπηλαίου τῆς Ἡγερείας, διαπαιδαγωγούσα εἰς τὴν εὐνομίαν καὶ τὴν ἡμερότητα τὸν Ῥωμαϊκὸν λαόν. Ὀχρίων αἱ ἀναμνήσεις τῶν μεγάλων καὶ ἡρωϊκῶν χρόνων τῆς Ῥώμης. Οἱ ἀπόγονοι τῶν νικητῶν τῶν Σαμνιτῶν καὶ τῶν Καρχηδονίων, τὰ τέκνα τοῦ βασιλομάχου Βρούτου, τοῦ Ὀρατίου Κόκλη, τοῦ Κουρείου Δεντάτου, τοῦ Μάρκου Κουρτίου, τοῦ Μανλίου, τῶν Σκηπτίωνων, τῶν ἄλλων ἡμιθέων τῆς Ῥώμης ἐχειρίζοντο εἰς ἐμφύλιον σπαραγμὸν τὰ ἴδια ζῆφι, καὶ ἡ Σύγκλητος, ἦν, ὡς συνέδριον βασιλέων, ἐξέλαβεν ὁ ἐκ σεβασμοῦ συσχεδῆς ἀπεσταλμένος τοῦ Πύρρου, ἦτον ἤδη πεπτικῶς σωματεῖον, χωροῦν πρὸς ὀσημέραι αὐξοῦσαν ταπεινώσιν, ἥς τὸ ὑπερ τοῦ Ἰππου τοῦ Καλλιγούλα ψήφισμα ἐσημείωσε τὸ ἐσχάτον καὶ ἐξευτελιστικώτατον ὄριον. Ἡ ὕβρις τοῦ Ἰουγούρδα, φρικτῶς πραγματοποιη-

θεῖσα, κατεμόλυνε τὴν Ῥώμην, τὴν ὠνίαν Ῥώμην, καὶ ἡμαῦρου τὴν λαμπρότητα αὐτῆς. Ἰσχυρὰ ἤκούετο μόνη τοῦ Κικέρωνος ἡ εὐγλωττος φωνή· ἀλλὰ τίνας ψυχὰς νὰ ἐξάρη; ποίας καρδίας, ἐξελεγκθείσας εἰς τὸ ἐγκλημα καὶ τὴν διαφθορὰν νὰ συναρπάσῃ καὶ νὰ ἐγείρῃ; Ἀντι ἐχθρῶν ἡ Ῥώμη κατεδίωκε τὰ ἴδια τέκνα, καὶ αἱ ὁδοὶ αὐτῆς, καὶ αἱ στοαί, καὶ ἡ Σύγκλητος ἔτι ὑπερ ἦν τηλικαῦται περιπλαντο ἀναμνήσεις, εἶχον ἀποβῆ τὸ αἵματηρὸν στάδιον τῆς ἀδελφοκτόνου λύσεως τῶν Ῥωμαίων πολιτῶν. Τοιαύτη ἦτο τῆς πόλεως ἡ κατάστασις, ὅτε ὁ νικητῆς Καίσαρ λαμβάνει τὸ πρόσταγμα τῆς Συγκλήτου νὰ καταδέσῃ τὴν στρατηγίαν, καὶ διαλύων τὰς νικηφόρους λεγεῶνας νὰ φθάσῃ ἐν τάχει, ὡς ἀπλοῦς ἀστὸς, εἰς τὴν Ῥώμην. Τὸ διάταγμα ἐξέδωκεν ἡ Σύγκλητος, ὑπηγόρευεν ὁμοῦς ὁ Πομπήιος ζηλοτυπῶν εἰς τὴν δόξαν τοῦ στρατηγοῦ, καὶ ὑπὸ τὴν ἀκτινοβολίαν τοῦ ἀστέρος τοῦ ὄραν ἐλαττούμενον τὸ φῶς τοῦ ἰδικοῦ του. Ὁ Καίσαρ ἔλαβε τὴν διαταγήν· ἐταλαντεύθη, συνέσπασε τὰς ὄφρυς καὶ προσεῖδεν εἶτα τὸ γοργὸν βέμμα τοῦ Ρουβίκωνος, εἰς τὰς ὄχθας τοῦ ὁποίου εἶχεν ἀφικθῆ. Ἐσκέφθη τὴν Ῥώμην ἀφ' ἑνός, τὸν Καίσαρα ἀφ' ἑτέρου. Ἡ προσωπικότης του ὑπερίσχυσε τῆς πόλεως. *Alea jacta est* ἀνεφώνησε καὶ διέβη τὸν ποταμὸν, ἐχθρὸς τῆς Ῥώμης ἤδη, χωρῶν ἀκαδέκτως πρὸς τὰς πύλας τῆς, καὶ σπαίρων ὑπὸ τὸ κέντρον τοῦ πάδους καὶ τῆς ἐκδικήσεως. Κατέφθασεν εἰς τὴν Ῥώμην. Ῥωμαῖος αὐτὸς κατέσχε τὴν πόλιν, καὶ μετ' ὀλίγον, εἰς τὴν πεδιάδα τῆς Θεσσαλικῆς Φαρσάλου, ἀνεζήτησε τὸν ἀντίπαλόν του Πομπήιον, ὅστις ἀτόλμως εἶχε καταλίπει τὴν πόλιν ἅμα τῇ προσπελάσει αὐτοῦ. Ἐκεῖ εἰς τὴν Φαρσαλον κατασυνέτριψε τὸν Πομπήιον ὁ Καίσαρ, καὶ ἠττημένος ἐν Φαρσάλῳ ὁ ἡγέτης τῶν Συγκλητικῶν καὶ τῶν δημοκρατικῶν ἀπέθανεν ἐν Αἰγύπτῳ ἄδοξον θάνατον ὑπὸ χειρὸς δολοφόνου. Ὁ Καίσαρ ἦτο ἤδη ὁ ὑπέρτατος τῆς Ῥώμης δικτάτωρ. Εἰς τὴν μάχην τῆς Θάψου ἐσάλευσεν τὴν δημοκρατίαν, καὶ εἰς τὴν μάχην τῆς Μούνδας κατετραυμάτισεν αὐτήν. Ἦδη ἡ θέλησις του μόνη ἐκράτει ἐν Ῥώμῃ. Ἡ περιδεὴς πόλις ἐδέχθη αὐτὸν ἐν ἀνεφίκτῳ θριάμβῳ· τὸν ἀνηγόρευεν ἰσόβιον δικτάτορα καὶ ἐδέχθη αὐτὴ καὶ τὸ Κράτος ὡς νόμον ἀπρόσβλητον τὸ νεῦμα καὶ τὸ κέλευσμα τῆς φωνῆς του. Ἡ Ῥώμη εἶνε ἤδη ὁ Καίσαρ, καὶ ὁ Καίσαρ ἐγκλείει τὴν Ῥώμην ἐν ἑαυτῷ.

Β.

Μεγαλοπρεπῆς καὶ συνετὸς ὑπῆρξεν ἐν τῇ ἀσκήσει τῆς ὑπάτης καὶ κοσμοκράτορος δυνάμεώς του ὁ Καίσαρ. Ἀκόρεστος ὄρωσ φιλοδοξία ὑπενόμει τὴν μεγάλην ψυχὴν του. Ἦτο δικτάτωρ. Ἦτο ὁ πρῶτος τῆς Ῥώμης πολίτης. Ἡ ἀχόρταστος ὁμοῦς καρδία του ἐπασχεν ἐξ ἐνδείας. Ἦθελε νὰ καταστῆ βασιλεὺς. Νὰ θάψῃ τῆς Ῥώμης τοὺς θεσμούς, καὶ ἐπὶ τῶν ῥακῶν τῆς λαϊκῆς ἰσχύος ν' ἀνατετάσῃ τὴν πορφύραν τοῦ Μονάρχου. Ὁ μύχιος οὗτος πόθος δὲν διέλαθε τὸ ὄξυ βλέμμα τῶν ὀλίγων ἀκλιδιάτων δημοκρατικῶν, οἵτινες, ὡς μετέωρα σπάνια καὶ φωτεινά, ἐσελάγιζον ἔτι ἐν μέσῳ τῆς Ῥωμαϊκῆς διαφθορᾶς, καὶ τῶν νοσηρῶν ἀναθυμιάσεων, τῶν βαρυνουσῶν εἰς τὴν ἀτμοσφαιρὰν τῆς ποτὲ ἀκεραίας καὶ αὐστηρᾶς πόλεως. Δύο τούτων ἐξαιρέτως ἦσαν οἱ ἀπειλητικώτερον συνοφρυωθέντες εἰς τὴν φοβερὰν ὑπόνοιαν. Ὁ Γάιος Κάσσιος ἀφ' ἑνός, ὁ Μάρκος Ἰούνιος Βρούτος ἀφ' ἑτέρου. Κατ' ἐπίγνωσιν δημοκρατικὸς ὁ εἰς ἐλάτρευεν ἐκ πεποιδήσεως τὴν δημοκρατίαν, καὶ ὁ ἔρωσ αὐτοῦ πρὸς τοὺς θεσμούς τοὺς ἀπὸ τοῦ λαοῦ ἀμέσως ἐκπηγάζοντες ἦτο τοσοῦτος, ὥστε προθύμως ἠμνήστευε τὰς κηλίδας καὶ τὰ ἔλκη τὰ καταλυμαίνοντα τὸν πολιτικὸν ὄργανισμὸν τῆς Ῥώμης, ἀφοῦ ἐξεπορεύοντο ἀπὸ τῆς βουλήσεως τοῦ λαοῦ καὶ ἦσαν ἀπόρροια τῆς θελήσεως τῶν πολλῶν καὶ ὄχι τοῦ ἐνός. Ὑπάρχουσιν ἐν τῷ κόσμῳ φύσεις ἀνυπότακτοι ἀδυνατοῦσαι νὰ στέρωσι τὴν ἐπικράτησιν τοῦ ἐνός, κἂν ἔτι ὁ εἰς οὗτος ὀνομάζεται Καίσαρ. Ὁ ἕτερος ἦτο σπανιώτερον ἐπιφανόμενον ἀστικῆς μεγαλοφροσύνης καὶ ἀκαμψίας. Ἐκγονος τοῦ πρώτου Βρούτου, τοῦ σπαράξαντος τὰ ἴδια τέκνα διὰ τῆς ψήφου του, ἦτο ἀνεψιὸς τοῦ μεγαλοψύχου Κάτωνος, τοῦ διασχίσαντος τὰ ἐγτόδια αὐτοῦ ἐν Ἰτάκῃ, ὅπως μὴ ἐπιζῆσῃ εἰς τὴν ἡτταν τῆς δημοκρατίας. Ζῶν, ἦτο παράδειγμα πολιτικῆς ἀρετῆς, καὶ θανάτῳ ἐδρηγῆθη, καὶ παρὰ τῶν ἀντιπάλων αὐτοῦ, ὡς ὁ τελευταῖος τῶν Ῥωμαίων. Τὴν ψυχὴν του ὑπεξέκαιεν ἐναμίλλως ὁ ἔρωσ τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς φιλοπατρίας, καὶ θεὰ προσφιλεῖς τῆς ψυχῆς του καὶ λατρεία ἦτο ἡ Ῥώμη μόνη καὶ ἡ Ἐλευθερία. Πρὸς αὐτὸν, ὡς πρὸς ἄστρον παρήγορον ἐν μέσῳ θυελλώδους νυκτός, ἐνητένιζον οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν ὀλίγων ἀδιαφθόρων Ῥωμαίων, καὶ ἡ σκοπούμενη συνωμοσία πρὸς αὐτὸν εἶχεν ἀποβλέψει, εἰς τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν ψυχρότητα του στηρίζουσα τὴν τελεσφόρον καὶ φονικὴν ἐκβασίν τῆς. — «Εἶδες Βρούτε» λέγει αὐτῷ ὁ Κάσσιος ἡμέραν τινά, «εἶδες ποῦ ἐξέπεσεν ἡ Ῥώμη, καὶ πῶς ἐν χλεῦθ διασύρονται ὑπὸ πανούργων κολάκων οἱ δημοκρατικοὶ θεσμοὶ τῆς, οἱ θεσμοὶ οὗτοι οὗς εἰς τὸ αἶμα ἐδεμελίωσεν ὁ μεγαλόφρων συνώνυμος πρόγονός σου. Ἄκουσον· καὶ εἶδε τὰ σαφῆ φαινόμενα νὰ λύσῃ τὴν ψυχρὰν ἀδιαφορίαν σου. Ἐπέστρεφεν ἀπὸ τινος τελετῆς ὁ Καίσαρ· πυκνὸν συνωστίζετο τὸ πλῆθος, καὶ τοῦ λαοῦ αἱ εὐφημίαι παρηκολούθουν τὸν νικητὴν τῶν Γαλατῶν, τῶν Κελτῶν, τῆς Φαρσάλου, οἶμοι! τῆς ἀπαισίας Φαρσάλου ἐνθα ὑπὸ χειρὸς Ῥωμαϊκῆς τόσον ἐχθρῆς Ῥωμαϊκῶν αἵμα! Εἶδεχθῆς θέαμα ἡ εἰκὼν αὐτῆς τῆς Ῥώμης, σφαιραζούσης διὰ τῆς ἰδίας χειρὸς τὰ τέκνα τῆς Ῥώμης, καὶ προσφωνούσης εἶτα τὸν ἐργάτην τιοιούτων ἀδελφοκτόνων θριάμβων! Καὶ οἱ τύποι αὐτοὶ, Βρούτε, οἱ τύποι οἱ ἐπιπολαῶς ἔτι συκρατοῦντες τὸ

καταρρέον πολιτεύμα καταλόνται ἀβριον, καὶ τῶν Βασιλέων ὁ κλοῖος, ἀπὸ τῆς χειρὸς τοῦ Καίσαρος χαλκευθεῖς, δὴ σφίγγῃ τὸν λαμὸν τῆς Ῥώμης, τῆς Ῥώμης ἦτις εἰς τὴν φωνὴν τοῦ μεγάλου Βρούτου σύσσωμος ἠγέρθη, καθαρῆσα τοὺς Ταρκυνίους, καὶ ἐπὶ τῶν δακρύων αὐτῶν ἀναστήλωσα τὸ πάγκαλον ἀγαλμα τῆς Ἐλευθερίας καὶ τῆς Δημοκρατίας. Ὁ διεφθαρμένος ἐκεῖνος Ἀντώνιος, ὁ κόλαξ καὶ παράσιτος τοῦ Καίσαρος, ἐτόλμησε σήμερον δημοσίᾳ, ἐνώπιον τοῦ Ῥωμαϊκοῦ λαοῦ, κτηνωδῶς ἀνασθητοῦντος, ἐτόλμησε νὰ θέσῃ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ Καίσαρος διάδημα βασιλέως. Τὸν Καπιτωλίον Δία ἐπόμνυμι, Βρούτε, εἰ συμπαγνὰ λανθάνει ἐν τούτῳ. Ὁ φαῦλος Ἀντώνιος διέγνω τὸν ὑποκάρδιον τοῦ Καίσαρος πόθον, καὶ τὰ φιλοδοξία ἐνστιγκτα αὐτοῦ θεραπεύων ἀπετόλμησε τὸ τόλμημα, δυνάμενος πάντοτε νὰ χαρακτηρίσῃ τοῦτο ὡς ἀκίνδυνον καὶ ἀθῶαν παιδιάν, ἔάν, κατὰ τὴν ἄραν τοῦ ἐπίρκου καὶ ὑπόουλου τολμήματος, ὁ λαὸς ἀνίστατο ὡς ἐμπρέπει εἰς πάντα Ῥωμαῖον. Ἀλλ' ὁ λαὸς εἶτε ἐκπλαγεῖς, εἶτε ἀδιαφορῆσας, εἶτε κύπτων ὑπὸ τὸ ἄχθος ἐκλύσεως, ἦν οἰκτερῶ ἀγῶν, ἐσίγησεν εἰς τὴν ἀπαισίαν ἀπόπειραν. Ἀβριον Βρούτε, ἀβριον· ἡ ἀπόπειρα δὴ ἦνε γεγονός! ὁ Καίσαρ, κρατήσας ἑαυτοῦ, ἀπέβριψε, ψευδῶς ἀγανακτῶν, τὴν ἐπονεϊδίον προσφοράν τοῦ Ἀντωνίου· ἀλλ' ἡ ψυχὴ του, εἶμαι βέβαιος, ἐσκήρτησε, καὶ ἠφάιστειον φιλοδοξίας ἀχαλινώτου ἐξεχύθη ἀπὸ τοῦ κρατήρος τῶν διαπλατυνθέντων αὐτοῦ ὀφθαλμῶν. Πίστευσέ με, Βρούτε, ἀφοῦ ἐκφθεύσαμεν τὴν Ῥωμαϊκὴν ἀρετὴν, κηδεύομεν ἀβριον καὶ τὴν ἐλευθερίαν τῆς Ῥώμης. Ἴδε, τὸ δάκρυ μου τοῦτο εἶνε ἀγῶν τῆς νεκρᾶς Ῥώμης! . . . Ὁ Κυρίται μεγαλόψυχοι τῶν πρώτων τῆς Ῥώμης καὶ ἡρωϊκῶν ἡμερῶν, ὡ σκίαι τῶν Ῥωμαίων, οἵτινες ἠγωνίσθητε ὑπερ τῶν δικαιωμάτων τοῦ λαοῦ, ἀρδεύσατε μὲ τὸ δάκρυ σας ἤδη, μὲ τὸ δάκρυ τῆς ἐντροπῆς, τῆς Ῥώμης τὴν γῆν, ἦν ἐποτίσατε μὲ τὸ τίμιον αἷμά σας. Τὸ ἔργον σας καταλύεται! Ἰούνιε Βρούτε, ὁ ἀγνίστας τὴν Ῥώμην ἀπὸ τοῦ ἀγῶνος τῆς βασιλείας, καὶ εἰς τὸ αἷμα τῶν δύο νιῶν σου δεμελίωσας διὰ τῆς τρομερωτέρας τῶν θυσιῶν τὸ δημοκρατικὸν ἔργον σου, κάλυψον τὸ πρόσωπόν σου, καὶ ἐν τῇ φλεγμονῇ τῆς δικαίας ὀργῆς σου καταράσθητι ἡμᾶς τοὺς ἀτόλμους θεατὰς τῆς καταλύσεως τῆς δημοκρατίας σου! Ζῶντος τοῦ Μάρκου Βρούτου, ὁ Καίσαρ φονεῖ ἀβριον τὸ ἔργον, ὅπερ ὁ Βρούτος ἤγειρε διὰ τῆς τόλμης τῆς ἀδουλῆτος ψυχῆς του, καὶ ἐστερέωσεν ὑπὸ τὸν διπλοῦν φόνον τῆς στοργῆς του καὶ τῶν νιῶν του.» — «Κάσσιε, νὰ σὲ ἴδω ἀπόψε τὴν μεσονύκτιον ἄραν» εἶπεν ὁ Βρούτος, εἰς τὴν ὄχραν μορφήν τοῦ ὁποίου ἐπεχύθη μείζων ἔτι ὄχρότης. «Θὰ σοὶ λαλήσω περὶ σπουδαίων» προσέθηκε μετὰ παλλούσης φωνῆς ὁ σύνοφρος Βρούτος. «Ἐλθέ· δὲν θὰ ἦσαι μόνος . . . ἀλλὰ, οὐδεὶς δούλος ἄς μὴ σε ἀκολουθήσῃ. Ὀρθὸν εἶνε καὶ οἱ πλείστορον ἐμπιστοὶ τοῦ οἴκου σου ν' ἀγνοῶσι τὰ βήματα σου. Κεκαλυμμένος ὑπὸ τὸ σκότος τῆς νυκτός, ἦτις ἀγγέλλεται θυελλώδης, καλύφθητι ἐπὶ ὑπὸ τὴν πτυχὴν τοῦ μανδύου σου, καὶ κρύψον ἀσφαλῶς τὸ πρόσωπόν σου. Οὐκ αἰσχος, οὐκ φόβος, ἀλλὰ πρόνοια ἐπιβάλλει τοῦτο. Ἡ ἀστραπὴ δύναται νὰ φωτίσῃ τὴν ὄψιν σου. Δυσπιστῶ καὶ εἰς τὸ σκότος αὐτό, ὅπερ ἐνδέχεται πρὸς στιγμὴν νὰ λύσῃ ὁ κεραυνός, διαυλακῶν ἀφηνειῶς τὸν ὀρίζοντα, μηνυτῆς

Ο ΘΑΝΑΤΕΥΡΟΣ.

Εικ.

τίς οἶδε ποῖαν ὑψηλὴν ἀποφάσεων καὶ ἔργων αἰματηρῶν . . .» Τὸ ὄμμα τοῦ Κασσίου ἐξήστραψε· τὸ στήθος διεπλατύνθη, καὶ στεναγμὸς ἐλπίδος καὶ ἀνακουφίσεως ἐξήλθεν ἀπὸ τὰ χεῖλη του. Ἐπλησίασε τὸν Βρούτον — «Πού;» εἶπεν λέγει. «Γνωρίζω τὴν ὄραν, οὐχὶ καὶ τὸν τόπον.» Καὶ ὁ Βρούτος, μὲ ὄμμα ὄξυ κατοπεύσας τὰ περίξ, καὶ εἰς τὴν σιωπὴν τῆς ἐρημίας αὐτῆς δυσπιστῶν προσήγγισεν ἐγγύτερον ἐπὶ πρὸς τὸν Κασσίον, καὶ ἐψιδύρισεν λέξεις τινὰς εἰς τὸ οὖς του. «Καλῶς» εἶπεν ὁ Κασσίος. «Ἔσομαι ἀκριβῆς, καὶ εἶδε ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ ἀπογόνου νὰ χαμερτίσω, ὑπὸ ἄλλας συνθήκας, τὴν ὑψηλὴν εὐφυχίαν τοῦ φερωνύμου προγόνου σου.» Ἀπεσπάσθησαν, διάφορον ἕκαστος ἀκολουθήσαντες ὁδόν. Ὅτε ὑπὸ τὸ ἐπικαθίσαν σκοτός, διεῖδε μόλις κυμαινομένην ὁ Κασσίος τὴν χλαίναν τοῦ Βρούτου, ἐστράφη πρὸς τὸν οὐρανὸν καὶ, «Πατρίς» ἀνεφώνησεν, «Ἐλευθερία, Ῥώμη, Ῥώμη συγκυλισθεῖσα εἰς τὸν βόρβορον τῆς ἀτιμίας καὶ τῆς διαφθοράς, ἴσως δὲν ἔδυσαν ἐπὶ αἱ ἡμέραι τῆς δόξης σου. Θεοί, φωτίσατε τὸν Βρούτον. Τῶν λεγεῶνων τοῦ Καίσαρος, τοῦ Καίσαρος αὐτοῦ φοβερωτέρως καὶ μᾶλλον τελεσιουργὸς εἶνε τοῦ Βρούτου ἢ ἀκαμπτὸς ἀρετῆ καὶ ἡ ἀπόφασις.

* * *

Ἄγρια ἡ θύελλα πλήσσει τῆς Ῥώμης τὰς ὁδοὺς. Σαλεύονται αἱ στέγαι, ἐκρίζουσι τὰ δένδρα, αὐλακοῦσι τὴν φύσιν οἱ κερανοί, καὶ ὄμβρος ἀκατάσχετος ποντίζει τὸ ἔδαφος τῆς πόλεως. Ὅγκουται τοῦ Τιβέρεως τὸ κύμα, βοᾷ, παφλάζει, καταφέρεται καὶ ἀγρίους βάλλον μνησθμοὺς εἰσρέει εἰς τὴν Τυρρηνικὴν βᾶφον γαλακτώδη τὸν ἀλμυρὸν πόντον. Εἰς σκοτὸς βαδὺ καλύπτεται ἡ γῆ. Τῶν στοιχείων ὁ πόλεμος μαίνεται εἰς τὴν φύσιν· εἰς τὴν γῆν κρατεῖ ἡ πρόληψις καὶ ὁ φόβος. Τίνες οἱ σιωπηλοὶ ἄνδρες, οἱ διὰ τῆς μελανῆς νυκτὸς τῆδε κάκεισε προσεκτικῶς βαδίζοντες ἐν μέσῳ τῶν χειμάρων τῶν ὁδῶν; Ἀδιάφοροι εἰς τὴν θύελλαν, χωροῦσιν ἐσκεμμένως, τὸ πρόσωπον ἐπιμελῶς καλύπτοντες ὑπὸ τὴν χλαίναν καὶ τὴν τῆβέννον. Βαδὺ μυστήριον ἀκολουθεῖ τὰ βήματά των. Εἰς τὸν ὑποδειχθέντα οἶκον φθάσαντες ψιδυρίζουσι λέξεις συνθηματικὰς καὶ διέρχονται τὴν θύραν. Ἐκεῖ τοὺς συναμώτας πάντας ἀνεμνευ ὁ Βρούτος. Ὁχρὸς, ἀναυδός, μὲ συνεσπασμένης τὰς ὀφρῶς, ἀπειλητικὸς πρὶν ἐπι κινήθῃ, ἐπιβλητικὸς πρὶν ἢ ἀρδρῶση λέξιν παρίσταται ὡς Νέμεσις τίς οἶδε ποῖαν κορυφὴν ἐτοιμαζόμενος νὰ πλήξῃ. Ὅτε καὶ ὁ ὑστατος τριγμὸς τῆς θύρας ἐσιώπησε, ἠρδῶθη ὁ Βρούτος. «Ἔσομεν πλήρεις» εἶπεν. Ὅς δαίμων ὑπὸ πάθους ἀγεράχου κεντριζόμενος, ἐστράφη μεγαλοπρεπῶς, ἀνέπτυξε τὴν χλαίναν του, συνέσφιγγε τὰς χεῖράς του καὶ ἔλυσε τὴν γλώσσάν του. — «Τῆς Ῥώμης τέκνα» λέγει. «Ἡ Ῥώμη κινδυνεῖ. Ἡδὴ ἀνύψωσεν ὁ τύραννος τὸ πέλμα του· δὴ πλήξῃ τὸ στήθος τῆς μετὰ μικρόν. Ὅπως σῶσῃ τὸν λαόν, ἡγήθη ἄλλοτε ὁ Βρούτος, καὶ ἦδη ὄπως σῶσῃ τοὺς θεσμούς, καλεῖ ἡμᾶς εἰς δράσιν τολμηρῶν ἀπογόνων αὐτοῦ. Ὁ Καῖσαρ ἀδριον συντρίβει τὸ δημοκρατικὸν πολίτευμα. Πολίται, ἐρωτῶ ὑμᾶς, ἐάν δὲν ἦνε προτιμότερον ἀντὶ νὰ πέσῃ ἡ ἰδέα, νὰ πέσῃ μᾶλλον ὁ αἴτιος τοῦ φόνου τῆς ἰδέας! Ὅταν ἡ κεφαλὴ πληγῇ, παρέλυσαν αἱ χεῖρες! Ἡ Ῥώμη, ἡ πατρίς, πολίτην ἕνα ἀποβάλλουσα, δὴ περιώσῃ ὑπερήφανος τὸ δημοκρατικὸν

πολίτευμα, ὅπερ ὁ Καῖσαρ καταλύει ἀδριον. Ἀκολουθεῖτε εἰς τὸ φονικὸν ἐγχείρημα; Ἐκ τοῦ σκοποῦ καὶ ὄχι ἐκ τῆς πράξεως τὴν τολμηρὰν νὰ κρίνητε ἀπόπειραν. Ὁ Βρούτος τὸν δολοφόνον ἀποτροπιάζεται· τιμᾷ τὸν εὐδοκὸν πολίτην ὄμως, καὶ τὸν ἐλευθερωτὴν. Τοιοῦτοι ἀδριον ἐσόμεθα. Τὸ καθήκον εἰς σκέπην αἰματοβαφῆ ἐνίοτε καλύπτουν οἱ θεοί, καὶ αἵματος γραμμὴ τὴν ἐπιτέλεσιν τοιοῦτου ὑψηλοῦ καθήκοντος καθοδηγεῖ. Τὸν πρῶτον Βρούτον θεωρήσατε, καὶ τὰς ψυχὰς σας, καὶ τὸ θάρρος σας σφρηλατήσατε ἐπὶ τοῦ ἀκρονος τῆς ἀποφάσεως αὐτοῦ, καὶ τῆς θυσίας του τῆς φιλοπατρῆδος καὶ πρόφρονος. Ὅς μύστας ὑψηλόφρονος, ἰδέας εὐγενούς, καὶ ὄχι ὡς δολοφόνους βδελυροῦς, ὡς μύστας, καὶ ἱεροφάντας, ἐφ' οὗς τοιοῦτον ἀναπόδραστον καὶ αἰματηρὸν καθήκον ἔλαχε, τοιοῦτους δὲ μᾶς θεωρήσουν οἱ μεταγενέστεροι. Ὁ Καῖσαρ πρέπει νὰ πληγῇ. Ἀκολουθεῖτε; ἢ εἰς ἐμὲ ἀφίνετε καὶ μόνον τὴν τιμὴν, τὴν Ῥώμην νὰ λυτρώσω ἀπὸ τοῦ ἐπιβούλου ἀρπαγῆς! . . . — «Ὁ Καῖσαρ δὲ πέσῃ ἀδριον,» ἐβόησαν εἰκοσιδύο στόματα Συγκλητικῶν. «Ἀδριον ἴσῃν τοῦ μῆγός, εἰς τὸ Πομπηίου τὴν στοᾶν τὴν Σύγκλητον ἐκάλεσεν. Ἐδίσταζεν ὁ Καῖσαρ, διότι μάντις τις ἐμήνυσε αὐτῷ νὰ φυλάσσηται ἀπὸ τοῦ Μαρτίου τὰς εἰδοῦς· ἡσχύνθη ὄμως εἰς τὸν φόβον ν' ἀνοίξῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, καὶ ἀδριον εἰς τὴν φωνὴν τοῦ κραταιοῦ δικτάτορος ἐκλήθη νὰ βουλευθῇ ἡ Σύγκλητος.» «Ἄς εἶνε ἡ ἐσχάτη ἡμέρα τῆς ζωῆς τοῦ Καίσαρος ἢ ἀδριον» εἶπεν ὁ Βρούτος ἐκτείνων ὡς θεὸς τὴν χεῖρά του. «Πολίται τῆς Ῥώμης, ὡς συναμώτας εὐγενεῖς, τὴν νύκτα ταύτην προσφωνῶ ὑμᾶς ὑπὸ τὸ ἄχρον τοῦ λύχνου τούτου φῶς, καὶ ἀπὸ τὸ φῶς τοῦ ἡλίου δὲ σᾶς προσφωνήσω ἀδριον ὡς ἐλευθερωτῆς, θεματοφύλακας πιστοῦς, ἀξίους τῆς εὐγνωμοσύνης τῆς πόλεως, καὶ τῆς τιμῆς.» Μετ' ὀλίγον προσεκτικῶς βαδίζοντες ἀνά εἰς ἠφανίσθησαν, ὡς φάσματα νυκτερινά, οἱ Ῥωμαῖοι Συγκλητικοί. Ἡρεμὸς ἐν τούτοις, εἰς τῆς συζύγου καὶ τῶν φίλων του τὰς προτροπὰς βύσας τὰ ὄντα ἐκοιμήτο τὴν νύκτα ἐκείνην, τὴν τελευταίαν του νύκτα, ὁ Καῖσαρ. Ἡ μοῖρα εἶχε σφραγίσῃ τὸ μέτωπον αὐτοῦ μὲ τὸν αἰματηρὸν δάκτυλόν της, καὶ ἡ Ἄτροπος εἶχε διανοίξει τὴν ψαλιδὰ τῆς ἐτοιμαζομένη νὰ κόψῃ τὸ νῆμα τοῦ βίου τηλικούτου ἀνδρός!

Ἐφώτισε τὴν Ῥώμην ἐν τούτοις ὁ ἥλιος. Ἡ θύελλα παρήλασε, καὶ περικαλλέστεροι, λουσθέντες ὑπὸ τοῦ νυκτερινοῦ ὄμβρου, ἐστῆσαν ὑπὸ τὸ ἡλιακὸν φῶς τῆς Ῥώμης οἱ ναοί, οἱ βωμοί, τ' ἀγάλματα τῶν ὁδῶν, οἱ οἶκοι, καὶ οἱ κίονες τῶν Στοᾶν. Ἄδρῶς ἐσπευδεν ὁ λαὸς εἰς τὴν στοᾶν τοῦ Πομπηίου, ὅπως ἴδῃ τὸν Καῖσαρα, καὶ ἐντροφήσῃ εἰς τὸ θέαμα τῆς πομπῆς ἐκείνης καὶ τῆς ἐπιδείξεως. Ἡ Σύγκλητος ἀνεμνευ ἦδη τὸν Καῖσαρα. Ἦσαν ἐκεῖ καὶ οἱ εἰκοσιτρεῖς τῆς παρελθούσης νυκτὸς ἀτάραχοι, σιωπηλοί, μὲ ἀσάλευτον τὸ θάρρος, ψυχροὶ ἐξωτερικῶς, κοχλάζοντες ἐσωτερικῶς, ἠφαιστεια κεκαλυμμένα ὑπὸ χιόνος. Ἥχουσιν αἱ σάλπιγγες. Αἱ ἀπηχίσεις τῶν εὐφημιῶν τοῦ λαοῦ ἐξικνουῦνται ἄχρι τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς Στοᾶς τοῦ Πομπηίου, ἀναπαλλόμενα εἰς φθόγγους δυσδιακρίτους, λυομένους ἐν βαδμιαῖα ἐξασθενήσει. Εἰσέρχεται ὁ Καῖσαρ· ἐγείρεται ἡ Σύγκλητος, χαμερτίζουσα τὸν δικτάτορα, ἐνῶ αὐτὸς, σκυθρωπός, περίφροντις, ἀλγεινῆς προκαταλήψεως τὴν

σφραγίδα φέρων ἐπὶ τοῦ εὐρέος μετώπου του, ἀτενίζει μελαγχολικὸς τὸν ἀνδριάντα τοῦ ἀντιπάλου του Πομπηίου, καὶ μελαγχολᾷ πλείοτερον εἰς τὴν θέαν τοῦ μεγάλου Ῥωμαίου καὶ εἰς τὴν μνήμην τοῦ ἀδόξου θανάτου του, ὃν χεῖρ δολοφόνος πρῶτως κατήνεγκε κατ' αὐτοῦ. Παγερὰ προκατάληψις κρατεῖ ἐντὸς τῆς Στοᾶς. Ἡ δεινὸν τι συνετελέσθη, ἢ δεινότερόν τι κυφορεῖται! Ἔσθη παρὰ τὸν ἀνδριάντα τοῦ Πομπηίου ὁ Καῖσαρ. Πρὶν ἢ καθῆσθαι, ὑπακούων εἰς προφητικὴν τινα φωνήν, ἐστράφη διερευνῶν τὴν ὄψιν τῆς Συγκλήτου. Ἦτο ἀπαθής. Οἱ ἀμύητοι οὐδένα εἶχον λόγον ν' ἀνησυχῶσιν· οἱ μεμνημένοι εἶχον τὴν πεποιθήσιν ὅτι τὴν ὄραν ἐκείνην ἦσαν τὰ ὄργανα τῆς βουλήσεως τῶν θεῶν, καὶ ἦσκον καθῆκον ὑπερτάτων, ὅπερ ἡ Πολιτεία ἐπέβαλλεν εἰς αὐτούς. Ἐν τῇ ἀναμνήσει τῆς ἀρχαίας Ῥώμης εἶχον ἀνεύρει τὸ ψυχικὸν σθένος νὰ ἐγκληματίσωσι, καὶ ἐν τῇ συνειδήσει τῆς ὑπερτάτης ὑποχρέωσας νὰ λυτρώσωσι τὴν πατρίδα ἀμυνόμενοι ὑπὲρ τοῦ καθεστώτος, εἶχον ἀνεύρει προκαταβολικῶς τὴν ἀμνηστειᾶν τοῦ παραβόλου ἐγκληματῶς των. Τὴν ὄραν ἐκείνην εἰς τὰς ψυχὰς αὐτῶν μόνον ἡ Ῥώμη ἐλάλει, καὶ τὴν χεῖρά των μόνον τῆς Ῥώμης τὸ ὑπερτάτων συμφέρον ἐκίνοι. «Ῥωμαῖοι Συγκλητικοί, Πατέρες . . .» δὲν ἐπρόφρασε νὰ ἐξα-

κολουθήσῃ ὁ Καῖσαρ. Ἀνασπᾶν τὸ ἐγχειρίδιον, τὴν ἐλευθερίαν προσφωνῶν καὶ τὴν Δημοκρατίαν ἐπικαλούμενος πρῶτος ἄρρησε κατὰ τοῦ ἐκπληκτοῦ καὶ σιωπησαντος Καίσαρος ὁ Γάιος Κασσίος. Εἰκοσιδύο Συγκλητικοί, μὲ γυμνὰ τὰ ἐγχειρίδια, τὸν ἠκολούθησαν παραχρημα. Ὁ Καῖσαρ εἰκοσιτρεῖς λαβὼν πληγὰς ἔπεσε καθημαγμένος παρὰ τὴν βάσιν τοῦ ἀνδριάντος τοῦ Πομπηίου. Εἶχε σιγήσει ὑπερηφάνως, καὶ ἐδέχθη περιφρονητικῶς τὰς εἰκοσιδύο πληγὰς τῶν Συγκλητικῶν. Ἄλλ' ὅτε εἶδε τὸν Βρούτον, ἐμπηγνύοντα τὸ ἐγχειρίδιον αὐτοῦ εἰς τὸ διάτρητον καὶ αἰμόφυρτον στήθος του, ὀδύνης σπασμὸς ἐκλόνησε τὸ πρόσωπόν του, καὶ μὲ τὰς ὀλίγας δυνάμεις, αἰτίνες εἶχον ἀπομείνει αὐτῷ ἐκάλυψε μετ' ἀξιοπρεπείας τὸ πρόσωπον διὰ τῆς τῆβέννου του. «Καὶ σὺ Βρούτε; καὶ σὺ υἱὲ μου Βρούτε,» ἐψιδύρισεν ἀσθενῶς. Καὶ ἡ ἄλυτος τοῦ θανάτου σιωπῆ ἐσφράγισε τὰ χεῖλη τοῦ Καίσαρος, καὶ τὸ αἷμα, τὸ ὑπερήφανον ἐκεῖνο Ῥωμαϊκὸν αἷμα, ἀπὸ τρεῖς καὶ εἴκοσι ἐκρεῦσαν κρουνοὺς κατερόλωνε τὸ ἔδαφος τῆς Στοᾶς, ὑπὲρ ἣν, ἀδελφαὶ ἦδη αἱ ψυχαὶ τῶν ἐν τῇ ζωῇ ἀντιπάλων, ἵπταντο θρηνοῦσαι τὰς συμφορὰς, αἰτίνες ἐμελλον νὰ ἐνσκήψωσιν ἐπὶ τὴν Ῥώμην.

Ἐξ Ἀθηνῶν.

ΕΝ ΤΗ ΕΞΟΧΗ.

(Τέλος.)

θεῖος ἔθηκεν εἰς τὴν χεῖρα τῆς κωφῆς ἐν τάλληρον.

«Αὐτὸς εἶνε ὁ φρονιμώτερος λόγος, ὅπου ἤκουσα ἕως τῶρα ἀπὸ σᾶς,» εἶπεν ἡ χωρικὴ μὲ ἡπιωτέραν φωνήν, «ἀλλ' αὐτὸ εἶνε λίγο, πάρα πολὺ ὀλίγο!»

Ὁ μπάριμπα-Πέτρος ἐπρόσθεσεν ἀκόμη ἐν τάλληρον. «Νά!» εἶπε «πᾶρε κι' αὐτὸ καὶ σῴπησε.»

«Μάλιστα, τώρα μένω εὐχαριστημένη. Αὐτὸ ἔπρεπε νὰ μου τὸ πῆτε ἀμέσως, καὶ τότε δὲν δὲ ἐραλλάναμε» εἶπεν ἡ κωφὴ καὶ ἀπῆλθε μειδιῶσα καὶ κατευχαριστημένη.

«Νά! τώρα μπορείς νὰ γέψῃς τὸν ἄνδρα σου μὲ χῆνα ψητῆ» εἶπεν ὁ μπαριμπα-Πέτρος καὶ ἔδωκε τὸ ἀγρίμι εἰς τὴν κυρίαν Τέρνιγγ.

«Σ' εὐχαριστῶ θερμῶς. Εἶσαι πραγματικῶς ἰκανώτατος κυνηγός, ἀγαπητῆ μου θεῖε. Ἀλλὰ πᾶμε τώρα μέσα. Τὸ γεῦμα εἶνε ἐτοιμον.»

Τὸ ψητὸν ἐτέθη ἐπὶ τῆς τραπέζης. Ὁ θεῖος εὗρεν ὀλίγον τι παράδοξον τὴν γεῦσιν τοῦ ψητοῦ, ἀλλὰ δὲν εἶπε τίποτε.

Ὅτε ὄμως ἤρχιζε νὰ τρώγῃ τὸ γλύκισμα, δὲν εἰσπόμεσε πλέον νὰ κρατηθῇ.

«Αὐτὸ τὸ γλύκισμα ἔχει ὄλας διόλου παράδοξον, ἀσύνηδες ἄρωμα.»

Ἡ κυρία Τέρνιγγ ἔγεινε κατακόκκινη καὶ ἔρριψεν ἀτενές βλέμμα ἐπὶ τοῦ συζύγου τῆς.

Ἐγὼ νομίζω, ὅτι ἔχει τὴν γεῦσιν ἀρσενικοῦ» εἶπεν ἡ δεσποινὴς Ῥεῖγελ καὶ παρετήρησε τὴν φίλην τῆς μὲ βλέμμα διαπεραστικόν.

«Πολὺ πιθανόν» ἀπεκρίθη αὐτῇ, «ἀλλ' ἐγὼ δὲν ἐφαγα ποτὲ αὐτὸ τὸ δηλητήριον καὶ δὲν εἰξεύρω ποῖαν γεῦσιν ἔχει.»

«Ὅπως δῆποτε ἡ γεῦσις αὐτοῦ τοῦ φαγητοῦ δὲν

εἶνε καλὴ» εἶπεν ὁ θεῖος καὶ ἔθηκε κατὰ μέρος τὸ κοχλιάριον.

Ὁ Τέρνιγγ ἐκατάπινε μεγάλας μερίδας τοῦ γλυκίσματος καὶ δὲν ἔλεγε οὔτε μίαν λέξιν.

Ἀφοῦ ἐσηκώθησαν ἀπὸ τὸ τραπέζι, ἡ Κογκόρδια καὶ ὁ μπάριμπα-Πέτρος εὐρέθησαν ἐπὶ τινὰς στιγμὰς μόνοι ἐν τῷ δωματίῳ.

«Κύριε Τέρνιγγ» εἶπεν ἡ Κογκόρδια πρὸς τὸν Πέτρον, «πρέπει νὰ σᾶς ἐρωτήσω κάτι τι. Θὰ τὸ εὐρετέ ἴσως ἀνήκουστον, βεβαίως ἀνάξιον γυναικός, ἀλλὰ δὲν εἰμπορῶ νὰ πράξω ἐναντίον τῆς συνειδήσεώς μου.»

Ὁ θεῖος τὴν παρετήρησεν ἐκπληκτός.

«Εἰπέτε μου, αἰσθάνεσθε πόνους εἰς τὴν κοιλίαν;»

«Πόνους εἰς τὴν κοιλίαν;»

«Ἐγὼ τοῦλάχιστον αἰσθάνομαι τοιοῦτους πόνους, καὶ διὰ τοῦτο συνέλαβα τὴν ὑπόνοιαν . . . ἴσως εἶνε ἀδικία ἐκ μέρους μου . . .»

«Τί θέλετε νὰ πῆτε;»

«Ἐγὼ ὑπάπτεισα, ὅτι τὸ γλύκισμα . . .»

«Ἦταν φαρμακωμένο;» ἐφώναζεν ὁ θεῖος.

«Ἀκριβῶς. Θεέ μου, πόσον ὄχρὸς εἶσθε!»

«Πραγματικῶς, δὲν αἰσθάνομαι καλὰ τὸν ἑαυτοῦ μου.»

«Βλέπετε λοιπὸν τί σᾶς λέγω; Ὅς εἶδετε, τὸ γλύκισμα παρετέθη κατὰ μερίδας· καὶ πόσον εἰκόλον ἦτον εἰς τὴν κυρίαν Τέρνιγγ νὰ ρίψῃ ἐπάνω εἰς τὸ γλύκισμα ἀρσενικὸν ἀντὶ ζαχάρως. Εἶδα πολὺ καλὰ τὰ βλέμματα, τὰ ὅποια ἀντήλλασσον μεταξύ των ἡ κυρία Τέρνιγγ καὶ ὁ σύζυγός της.»

Δὲν ἐπεθύμουν νὰ πιστεύσω ὅτι οἱ ἴδιοι μου συγγενεῖς θέλουν νὰ μὲ δηλητηριάσουν, — μολονότι ἀδύ-

νατον δέν είνε. Αί δηλητηριάσεις είναι σήμερα του συρμού.»

«Είσατε πλούσιος, και ό Τέρνιγγ είνε ό μόνος κληρονόμος σας.»

«Πρέπει ν' αναχαρήσω!» εφώναζεν ό θείος με πρόσωπον στατόχρουν. «Πρέπει να έξετασδώ από τον ιατρόν.»

«Είσαι άρρωστος, θείε;» ήρώτησεν ό Τέρνιγγ, όστις ακριβώς την στιγμήν ταύτην εισήρχετο εις τό δωμάτιον.

«Ναί, πολύ άρρωστος. Πρέπει ν' αναχωρήσω άμέσως.»

«Πρέπει όμως προτίτερα να πάρης τουλάχιστον τον καφέ,» ειπεν ή κυρία Τέρνιγγ, φέρουσα ήδη τά φυτζάνια και την καφεδόχην.

«Όχι, ευχαριστώ. Ήτον αρκετό δι' έμέ τό γλυκισμά σου.»

«Είξεύρεις λοιπόν;»

«Τά ζεύρω όλα.»

«Έννοείται ότι ή γλυκειά μου φιλονάδα ή Κογκόρδια με τη φαρμακαμένη γλώσσά της είνε ή αιτία. Τά γεροντοκόριτσα δέν ειμπορούν να διασκεδάσουν κατ' άλλον τρόπον.»

«Θά έκανες καλά, να μη μιλής για φαρμάκια, Θεοδώρα,» απήντησεν ή δεσποινίς Ρείγελ με ύφος φαρμακερόν.

«Παιδιά, παιδιά, πώς σας εβάσταζεν ή καρδιά σας να με δολοφονήσετε, έρε γέρον άνθρωπο!»

«Αλλά, θείε μου αγαπητέ, δι' όνομα Θεού! Δέν πεθαίνει κανείς από μια σταλλαματιά πετρόλαδο.»

«Πετρόλαδο;» εφώναζεν ό μπάριμπα-Πέτρος ως μανιάδης. «Γι' αυτό λοιπόν αναγκάσθηκα έγώ να υποφέρω τό ρωσικό άτμόλουτρο εις τό βαγώνι του σιδηροδρόμου, γι' αυτό να τραβήξω τόσο δρόμο από τό σταθμό εως έδώ μέσα στη σκόνι και στον ήλιο, γι' αυτό να μαλλώσω με την θεόκουφη παληόγρηρα και να της πληρώσω δύο τάλληρα — μόνον και μόνον δια να έχω την ευχαρίστησι να φάγω πετρέλαιο;»

«Αλλά, αγαπητέ μου θείε —»

«Πού είνε τό καπέλλο μου; Θέλω άμέσως να φύγω.»

«Έρχεται βροχή, θείε. Περιμένε τουλάχιστον όσον να περάση ή βροχή,» ειπεν ό Τέρνιγγ.

«Και πέτρες να βρέχη, θά φύγω στη στιγμή. Πού είνε τό καπέλλο μου; σας λέγω;»

Τό έφασ ή γουρούνα,» ειπεν ό μικρός Πέτρος περιχαρής.

«Η γουρούνα τό έφαγε;»

«Ναί, τό καπέλλο της Κογκόρδιας της άρσεε τόσο πολύ! Γι' αυτό της έδωκα και τό δικό σου.»

«Τό καπέλλο μου, πού ήτο γνήσιον του Παναμά και μου έστοιχίζε δεκαπέντε τάλληρα!»

Έπληκλούθησε σιωπηλή φρίκη.

Ό μπάριμπα-Πέτρος διέκοψε πρώτος την σιωπήν: «Πηγαίνω χωρίς καπέλλο!»

«Τότε πάρε τουλάχιστον αυτό!» ειπεν ό Τέρνιγγ και έδωκεν εις τον θείον του ένα εκ των ιδικών του πύλων, όστις όμως ήτο πάρα πολύ μικρός και δέν ήδύνατο κατ' ούδένα τρόπον να σταθή επί της κεφαλής του. Η δεσποινίς Ρείγελ έδесе τό μαντίλιον περι την κεφαλήν της.

«Υγιαίνετε, κυρία Τέρνιγγ. Σας υπόσχομαι ότι θα περάση πολύς καιρός πριν ή ένοχλήσω πάλιν τά ώτα σας με την φαρμακεράν μου γλώσσαν.»

«Χαίρω πολύ, δεσποσύνη Ρείγελ. Είσατε πραγματικώς πολύ φιλόφρων!»

«Έχετε γειά, κύριε Τέρνιγγ!»

«Στό καλό, δεσποινίς!»

«Αντίο!» έμouόγκρισεν ό μπάριμπα-Πέτρος, και έξήλθε κρατούμενος από του βραχιονος υπό της δεσποινίδος Ρείγελ.

Ό Τέρνιγγ όρθως προέβλεψεν ότι θα βρέξη. Πριν ή φθάσωσιν ακόμη εις τό προσεχές μετόχιον, ένθα δια παρακλήσεων και δια χρημάτων κατώρθωσαν να μισθώσωσιν ένα ήπτον και μίαν παλαιάν φορτηγόν άμαξαν, ήσαν έντελώς διάβροχοι μέχρι του δέρματος.

Έν κυανούν άλεξιβρόχιον, τό όποιον εδανείσθησαν παρά των χωρικών, παρείχεν άνεπαρκεστάτην σκέπη από της βροχής.

«Οραία διασκεδάσις!» ειπεν ή δεσποινίς.

«Εις αυτό πταιει μόνη ή κυρία Θεοδώρα. Τι ζητούν άνδραποι με τόσο μικρόν εισόδημα να κάμνουν τους μεγάλους και να κατοικούν στην έξοχή;»

«Όρθότατα. Τουλάχιστον έπρεπε να περιμεινουν εως ότου να λάβουν την κληρονομίαν, κ' έπειτε ειμπορούσαν ν' αγοράσουν και έπαυλιν.»

«Δέν θα λάβουν ούτε ένα γρόσι από έμέ. Τους άποκληρώνω,» ειπεν ό Πέτρος φωρισμένος.

«Μου εφάνη πάντοτε παράδοξον ότι μένετε αγαμος, κύριε Τέρνιγγ.»

«Αλήθεια; Ναί, ναί, έχετε δικαίον. Πραγματικώς ό καλλίτερος τρόπος δια να τιμωρήσω τους φαρμακευτάς, θα ήτο να νυμφευτώ. Πιστεύετε, ότι θα έλυπειτο ή Θεοδώρα;»

«Φοβερά! Εκτός δε τούτου θα ήτο και δια σας πολυ ευχαριστο να έχετε μία γυναίκα, ή όποια να σας περιποιηται και να φροντίζει δι' όλα. Άχ, δέν μπορείτε να φαντασθήτε τί ευχαριστο πράγμα είνε δι' έναν άνδρα να είνε παντρεμμένος.»

«Και δια την γυναίκα δέν είνε ευχαριστο;»

«Έννοείται, και δια την γυναίκα.»

«Αλλά δέν θα εφρεθή καρμιά, να θέλη τέτοιον άνδρα σαν έμέ.»

«Ά, κύριε Τέρνιγγ, τί λέγετε!» απήντησεν ή δεσποινίς και έχαμήλωσε τά βλέμματα έρυδριώσα. «Θά με ένυμφεσθε έμέ;»

«Ποία ερώτησις!» απεκρίθη ό μπάριμπα-Πέτρος. «Τό λέγετε με την αλήθειαν;»

«Και δέν παρατηρήσατε ποτέ εις τους όφθαλμούς μου, πόσον καιρόν σας αγαπώ, άχ, και πόσον, πόσον σας αγαπώ;»

«Δέν παρατήρησα τίποτε, τη αληθειαν;»

«Ό, αυτοι οι άνδρες, πόσον είναι τυφλοι!»

Ό Πέτρος Τέρνιγγ ό πρεσβύτερος έστρεφε τά βλέμματα περίξ, ώσαν να έζητει κάτι τι.

«Τι ζητείτε, αγαπητέ κύριε Τέρνιγγ;»

«Επιθυμώ τόσο πολύ να σε έναγκαλιστώ! Άλλά πού να βάλω την όμπρέλλα;»

«Δώσε μου την έδώ, έγώ την κρατώ,» ειπεν ή δεσποινίς παρατηρούσα αυτόν με βλέμματα έρωτικά.

Ό μπάριμπα-Πέτρος έθηκε την χείρά του περι τον

ΦΡΕΣΚΟ ΨΑΡΙ.

Εικόν από Otto Lingner.

τράχηλόν της και τή έδωκεν ισχυρότατον φίλημα μη-στεύσεως.

«Πρέπει να μένετε ήσυχοι στο άμαξι» έφάναζεν εις αυτούς ό άμαξις «εί δέ μή, ξαναγυρίζουμε, διότι ή ρούντα είνε σπασμένη.» — Η δεσποινίς Ρείγελ άπεσώρη άισχυντηλή έκ τών άγκαλιών του έρωμένου της, και μετ' όλίγον έφθασαν εις τόν σταθμόν έγκαι-ρωσ, αναχωρήσαντες δέ με τόν σιδηρόδρομον έφθασαν εις τήν πόλιν άνευ άλλων δυσαρέστων έπεισοδιών. Μετ' όλίγας ήμέρας ό Τέρνιγγ και ή σύζυγος αυτού Θεοδώρα έλαβον κομψόν τι έπισκεπτήριο, επί του όποιου ήσαν με άραία γράμματα τυπωμένα τά όνόματα:

Κογκόρδια Ρείγελ

Πέτρος Τέρνιγγ.

Τήν ήμέραν ταύτην ή κυρία Θεοδώρα άπέπεμψε τήν νέαν της ύπηρέτριαν και έδειρε τόν υιόν της Πέ-τρον δύο φορές.

5.

Η οικογένεια Τέρνιγγ έπανήλθεν έκ της έξοχής εις τήν πόλιν. Τά έπιπλα έχουσι πάλιν τήν προτέραν των θέσιν, τό δέ χρυσοβν άρολόγιον και τό μεταξω-τόν φόρεμα της κυρίας Τέρνιγγ έλαβον νέαν θέσιν έν τώ ένεχυρόδανειστηρίω. Τά πάντα έν τή οικία έπανε-λαβον τήν άρχαίαν πορείαν των, πλην του κυρίου Τέρ-νιγγ όστις έχασε τήν θέσιν του. Αλλά τό προσεχές φθινόπωρον θά αναλάβη τήν διεύθυνσιν του καταστή-ματος του θείου του Πέτρου, όστις σκοπεύει ν' άποσυρθώ από τής εργασίας του. Η κυρία Τέρνιγγ καταλαμβά-νεται υπό φρίκης αναλογιζομένη ότι ό σύζυγος αυτής θά έχη έπ' ίσης ρυπαρά και πασσαλεμμένα φορέματα ως ό θείος του, αλλά παρηγορείται με τήν έλπίδα ότι θά διάγη εις τό έξής παχυντικώτεραν και θρεπτικώτεραν διαίταν ή μέχρι τούδε. Ο μάρμπα-Πέτρος αισθάνεται τσαούτην ευδαιμονίαν και μακαριότητα διά τό έπκει-μενον συνουκείσιν του, ώστε δέν δύναται πλέον να μένη έχθρός προς τούς πλησιεστάτους συγγενείς του. Διά τούτο διενήργησε συμπιλίωσιν τινα μετ' αυτών, ή δέ φιλία της μνηστής του Κογκορδίας μετá της κυρίας Θεοδώρας είνε έπ' ίσης θερμή ως πρότερον. Η δεσποι-νίς Ρείγελ αγαπά να τρέχη κατά πάσαν στιγμήν εις τήν οικίαν της κυρίας Θεοδώρας και να ζητή παρ' αυ-της συμβουλάς περι τών νυμφικών της φορεμάτων, να τήν έρωτά, πόσοι πήχεις μεταξωτού τουλλιού χρειάζον-

τα δι' ένα νυμφικόν πέπλον, άν χρειάζεται λευκόν άτλάσιον ή ταυτάς διά τήν νυμφικήν έσθήτα, κτλ. κτλ.

«Σας ένοχλώ πολύ, αγαπητή Θεοδώρα, αλλά δέν έχω κανένα να με βοηθήση και ξέρεις ότι είμαι ένα μικρό άνόητο κορίτσι, χωρίς πείραν του κόσμου . . .»

«Ω, τό καυμένο τό μικρό, τό άδύο κοριτσάκι!» αναφωνεί ή κυρία Θεοδώρα και μειδιά ώσαν να ήθελε να δαγκάση τήν φίλην της. —

Είνε ψυχρά φθινοπωρινή έσπερα.

Η νέα ύπηρέτρια του Τέρνιγγ κάθηται πλησίον της καπνίζούσης λάμπας και περιμένει τούς κυρίους της, οι όποιοι είναι προσκεκλημένοι άπόψε εις τό «Μέγα Ξενο-δοχείον» ένθα τελούνται οι γάμοι του Πέτρου Τέρνιγγ μετá της δεσποινίδος Ρείγελ.

Μία άμαξα σταματά πρό της έξωθύρας. Η ύπρέ-τρια τρέχει κάτω να άνοιξη διά της κλειδός τήν θύραν και άμέσως μετá τούτο εισέρχονται ό Έρμάννος Τέρ-νιγγ και ή σύζυγός του. Η κυρία Θεοδώρα άφαιρεί άφ' εαυτής τό πλήθος τών μανδύων και τών σαλιών και πίπτει επί της καθέκλας.

«Πόσον είμαι κουρασμένη! Δόξα σοι ό Θεός, που έτελείωσε κι' αυτό τό πανηγύρι.»

«Πόσον έρωτευμένος έφαινετο ό θείος εις τήν γυ-ναϊκά του!» είνε ό Τέρνιγγ.

«Και εκείνη ήτο πολύ περισσότερο έρωτευμένη εις τό λευκόν μεταξωτόν της φόρεμα παρά εις τόν άνδρα της. Όλίγον έλειψε να σπάσω μία μποτιλία του κρα-σιού από τό θυρό μου, αλλά έκρατήθηκα.»

«Τό φαγητό ήταν καλό.»

«Και οι λόγοι, που έβγάλαν στο τραπέζι! Θυμάσαι τόν τελειόφοιτον εκείνον της θεολογίας όπου είνε, ότι ό θείος ευρε τήν εκλεκτήν της καρδιάς του υπό τήν σκιάν θαλαρών δένδρων; Ένώ αυτοί άρραβωνιάσθησαν άποκάτω από μίαν παληά όμπρέλλα έν καιρώ βροχής και κατακλυσμού.»

«Εκείνη ή βροχή έσυνεπήρε και τήν κληρονομία μας. Η έξοχική διασκέδασις μας έστοίχισεν ακριβά.»

«Όλη μας ή διαμονή εκεί έξω ήταν γεμάτη από στενοχωρίας και δυσαρέσκειας» είνε ή κυρία Θεοδώρα, έγειρομένη από της θέσεώς της. «Η Κογκόρδια με έπίκρανε πολύ· αλλά θά έλθη ό καιρός της άνταμοιβής. Η μεγαλύτερα μου έπιθυμία είνε να τούς έμβή στο κεφάλι αυτή ή καταραμένη ιδέα, να περάσουν μια φορά τό καλοκαίρι στην έξοχή.»

(Έκ του νορβηγικού.)

ΛΑΡΣ ΔΙΛΛΙΓΓ.

ΠΩΣ ΚΑΤΑΡΤΙΖΕΤΑΙ Η ΚΛΕΙΩ.

Κύριε Διευθυντά,

Όταν χθές μοι έπερεν ό ταχυδρομικός διανομείς τό φύλλον της αγαπητής Κλειούς τό ήρπασα έκ των χειρών του και έρριψα μετá πυρετώδους άνυπομονησίας τό βλέμμα μου εις τήν Μικράν Άλληλογραφίαν. Άνέμενα με τόσον ενδιαφέρον τήν άπάντησιν εις τήν έρώτησιν τήν όποιαν σας είχα άποτεινή! Αλλά παρα-τηρώ όλα τά άρχικά γράμματα και δέν εύρίσκω τό όνομα Άννα Σ. Μ. Τό αίμα έραξέυθη εις τό κεφάλι μου. Δέν έπίστευα εις τούς όφθαλμούς μου. Ίσως έγινε λάθος εις τό τυπογραφείον, είπα, καθώς συνήλθον

όλίγον από τήν ταραχήν μου, ίσως άνεκατεύθη τό όνομά μου με άλλα όνόματα και ίσως ή ποδηγή μοι άπάντησις εις τήν έρώτησίν μου ήλθεν υπό άλλο όνομα. Άνα-γινώσκω τήν μικράν άλληλογραφίαν άπ' άρχής μέχρι τέλους· τήν εύρηκα πληκτικήν όπως θά τήν εύρίσκατε και σεις άν είσθε εις τήν θέσιν μου. Τι μ' ενδιαφέρει έμέ, δι' όνομα του Θεού, τί θέλει ό δεινά και ό τάδε; έγώ δέν φροντίζω διά τόν ξένον κόσμον, άρχήν μου έχω να μην άναμιγνύμαι εις ζένας υποθέσεις. Ά! κύριε διευθυντά, τό έχω παράπονον εναντίον σας· δι' όλον τόν κόσμον εύρίσκετε καιρόν ν' άπαντήσετε, και

μόνον διά μίαν δυστυχή διδασκάλισαν δέν εύρίσκετε· και έν τούτοις είμεθα συναδέλφοι, άν τό καλοεξετά-σετε, διότι τί κάμνετε υμείς; διαδίδετε τά φάτα· μή-πως ήμεις δέν πράττομεν τό ίδιον; Δέν έπερίμενα λοι-πόν από σας τιαούτην περιφρόνησιν!

Δέξασθε.

Έν Δ . . . .

Η συνδρομήτριά σας

Άννα Σ. Μ.

Έντιμε κύριε έκδότα του άριστου περιοδικού «ή Κλειώ».

Έχω τήν εύτυχίαν να είμαι εις τών τακτικών άνα-γνωστών και θαυμαστών της άξιολόγου Κλειούς, τήν όποιαν εύρίσκω εις τό γραφείον της εφημερίδος . . . Χ . . . όπου τήν στέλλετε δωρεάν. Έπειδή λοιπόν αγαπά

Σεις όμως έλπίζω ότι εκπαύτε τούς ψάλτας του ώραιου, ότι ύποστηρίζετε τούς νεαρούς ποιητάς, και δέν είσθε έκ τών σκληρών εκείνων και άπανθρώπων όστινες τάς ύψηλότερας πτήσεις προς τό ιδεώδες ρίπτουσιν άσυ-στόλως και άνευ τύφως συνειδότος εις τόν παρά τήν τράπεζάν των κάλαδον, άληθείς φονείς τής ιδέας! . . .

Έπί τή έλπίδι κτλ.

Ο τακτικός άναγνώστης του άξιολόγου περιοδικού σας

* *

Προς τήν άξιότιμον διεύθυνσιν της Κλειούς.

Άξιότιμε κύριε,

Με τό περασμένο ταχυδρομείον σας έστειλα τρία αινίγματα, δύο άριθμητικά προβλήματα και τέσσαρας λύ-

ΑΙΘΟΥΣΑ ΤΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΤΩΝ.

πολύ τό περιοδικόν σας και ενδιαφέρομαι περι της προόδου του, ήτο φυσικόν τήν Κλειώ να προτιμήσω όπως δημοσιεύσω τούς καλλιτέρευς στίχους μου. Σας στέλλω έξ ποιήματα και σεις κάμνετε εκλογήν· άν θέ-λετε δημοσιεύσατε και τά έξ· έμέ, δέν με πειράζει! Όταν ήμην εις τό γυμνάσιον, τό παρελθόν έτος, ό καθηγητής της γαλλικής μας έπανελάμβανε: C'est en forgeant qu'on devient forgeron. Έγώ καθαρίζω τήν συμβουλήν έκ της σιδηρουργικής της βαναυσότητος δετύπωσα κατ' ανα-λογίαν τό αξίωμα ότι «διά να γίνη κανείς ποιητής πρέ-πει να γράφη στίχους». Τούτο δέ και πράττω, μετá καρτερίας άκαταβλήτου, άδιαφορών προς τήν κακεντρέ-χειαν και τόν φθόνον, όστις καταδιώκει τούς συναδέλ-φους μου, ως τό άποδεικνύει ό Τάσσος, ό Κάμμενς και τόσο άλλοι. Η δάφνη είνε πικρά, κύριε έκδότα. Ο ποιη-τής, όπως λέγω εις έν τών σταλέντων υμίν ποιημάτων:

Διέρχεται άκατάληπτος έν μέσω τών ανθρώπων
όξυδερκής, εύρίσκεται έντός λαού μυάπων.

σεις· αλλά χθές ήλθε τό φυλλάδιον της Κλειούς, και ουτε τά αινίγματα ή τά άριθμητικά προβλήματά μου είδα να δημοσιευθώ, ουτε καν τό όνομά μου μετá τών λυτών. Η τιαούτη βραδύτης ευλόγως προσβάλ-λουσα τήν φιλοτιμίαν μου και μαραίνουσα τόν ζήλόν μου μοι φαίνεται άκατάληπτος· προχθές τό σάββατον ήρραβωνίσθη ή άδελφή μου, άργά, πολύ άργά, σχεδόν κατά τά μεσάνυκτα έπήγα τήν είδησιν εις τήν Άκρό-πολιν και τό πρωί της Κυριακής είχε δημοσιευθώ, και έδεχόμεθα συγχαρητήρια. Σεις λοιπόν που είδε εις τήν Έσπερίαν, εις τό έκδοτικόν κέντρον της Γερμανίας, όπου τά μέσα είνε άσυγκρίτως τελειότερα παρά έν Άθήναις, πρέπει να κάμνετε δέκα και δέκα πέντε ήμέρας διά να δημοσιεύσετε έν αίνιγμα; τούτο μου φαίνεται τό δυσ-κολώτερον έξ όλων τών αινιγμάτων, του όποιου θά έπεθύμουν να ιδω τήν λύσιν μετá τών άλλων, έστω και μετá δεκαπέντε ήμέρας.

Έν Άθήναις . . .

Ο συνδρομητής σας.

(Έπεται συνέχεια.)

ΕΑΡΙΝΑ ΚΥΜΑΤΑ.

Μυθιστόρημα υπό **IBAN TOTTRENTIEF.**

(Συνέχεια.)

Ο Σανίν δὲν ἐτόλμησε νὰ προσατενίσῃ τὴν Τζέμμαν, ὅτε ἡ Τζέμμαν ἔσχε τὴν τόλμην νὰ ὑψώσῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς αὐτόν. Περιωρίσθη δὲ εἰς τὸ νὰ θωπεύῃ μετ' ὑπομονῆς τὴν μητέρα της, ἣτις καὶ αὐτὴν κατ' ἀρχάς εἶχεν ἀποκροῦσα ἀπ' ἑαυτῆς.

Ἐπὶ τέλους ὅμως ἤρχισεν ἡ τρικυμία νὰ παρανέται ὀλίγον κατ' ὀλίγον. Ἡ κυρία Ἐλεονώρα ἔπαυσε νὰ κλαίῃ, ἐπέτρεψεν εἰς τὴν Τζέμμαν νὰ τὴν ἐξαγάγῃ ἐκ τῆς γωνίας, εἰς ἣν εἶχε καταφύγῃ, καὶ νὰ τὴν τοποθετήσῃ εἰς μίαν πολυθρόναν πλησίον τοῦ παραθύρου, ἔλαβε δὲ εὐχαρίστως καὶ ἐν ποτήριον πορτοκαλλάδας παρὰ τῆς θυγατρὸς της. Ἐπέτρεψεν εἰς τὸν Σανίν — ὅχι νὰ τὴν πλησιάσῃ — ἀ ὅχι! — ἀλλὰ τοῦλάχιστον νὰ μείνῃ ἐν τῷ δωματίῳ — (μέχρι τοῦδε ἀπῆγει ὀριστικῶς τὴν ἀπομάκρυνσιν αὐτοῦ ἐκ τοῦ δωματίου) — καὶ δὲν διέκοπτεν αὐτὸν πλέον ὀμιλοῦντα. Ὁ Σανίν ἔσπευσε νὰ ἐπαφελήθῃ ἀμέσως τὰ συμπτώματα ταῦτα τῆς εἰρηνεύσεως καὶ ἀνεπτύξεν ἐκπληκτικὴν ἐνθουσιασμένην, ὅτε εἰς αὐτὴν τὴν Τζέμμαν δὲν δὴ ἠδύνατο νὰ ἐκθέσῃ μετὰ τσαύτης θερμότητος τὰ αἰσθητά καὶ τοὺς σκοποὺς του. Τὰ αἰσθητά του ἦσαν εὐκρινέστατα, οἱ σκοποὶ του ἀγνόητοι, ὡς οἱ τῆς Ἀλμαβίβας ἐν τῷ Κουρεὶ τῆς Σεβίλλης. Δὲν ἀπέκρυπτεν ὅτε πρὸς τὴν κυρίαν Ἐλεονώραν οὐτε πρὸς αὐτὸν τὴν κακὴν θύην τῶν σκοπῶν του· ἀλλ' ἡ κακὴ αὐτῆς ὄψις, προσέδενεν, εἶνε μόνον κατὰ τὸ φαινόμενον τοιαύτη! Βεβαίως ἦτο ζῆλος, μόλις πρὸ μικροῦ γνωρισθεὶς ὑπ' αὐτῶν, αὐτοὶ δὲ οὐδὲν ὠρισμένον καὶ βέβαιον ἐγίνωσκον ὅτε περὶ τοῦ προσώπου του ὅτε περὶ τῆς οἰκογενείας του καὶ τῆς κοινωνικῆς του θέσεως, ἀλλ' ὅμως ἦτο πρόθυμος νὰ φέρῃ τὰς ἀκαταμέτρητας ἀποδείξεις, ὅτι ἦτο τακτικὸς καὶ φρόνιμος ἄνθρωπος, πρὸς τοὺτους δὲ καὶ οὐχὶ ἄπορος· πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἦτο πρόθυμος νὰ φέρῃ τοὺς μάλιστα ἀξιολογητοὺς ἐκ τῶν συμπατριωτῶν του ὡς μάρτυρας, ἤλπιζε δὲ οἱ ἡ Τζέμμαν δὴ ἦτο ἐντυχὴς μετ' αὐτοῦ. Πρὸς τοῦτους διεβεβαίωτο ὅτι δὴ προσπαθῆσθαι νὰ καταστήσῃ δὴσαν τὸ δυνατόν ἀνεκτικότερον εἰς ἀμφοτέρους τὸν χωρισμὸν τῆς Τζέμμνας ἀπὸ τῆς οἰκογενείας της.

Ἡ ἰδέα τοῦ χωρισμοῦ — μάλιστα δὲ καὶ αὐτὴ μόνῃ ἡ λέξις «χωρισμός» — ὀλίγον ἔλειπε νὰ χαλάσῃ πάλιν τὰ πάντα. Ἡ κυρία Ἐλεονώρα ἐνέπεσεν ἐκ νέου εἰς σφοδρότατην ταραχὴν καὶ ὀξύτατον ἐρεθισμὸν. Ὁ Σανίν ἔσπευσε νὰ διαβεβαίωσῃ ὅτι ὁ χωρισμὸς οὗτος δὴ ἦτο βραχύτατος, ἴσως δὲ καὶ δὲν δὴ ἐλάμβανε καθόλου χῶραν.

Ἡ ἐνθουσιαστικὴ τοῦ Σανίν δὲν ἐμεινεν ἀνευ ἀποτελέσματος. Ἡ κυρία Ἐλεονώρα ἤρχισεν νὰ τὸν κωλύσῃ, ἐννοεῖται βεβαίως μὲ βλέμματα εἰσὶ τὴν τετλημμένα καὶ πλήρη μομφῆς, ἀλλὰ τοῦλάχιστον ἀνευ τῆς προτέρας ὀργῆς καὶ ἀγανακτήσεως. Ἐπειτα ἐπέτρεψεν αὐτῷ νὰ προσέλθῃ καὶ νὰ καθίσῃ πλησίον της (ἡ Τζέμμαν ἐκάθητο εἰς τὸ ἔτερον πλευρὸν τῆς μητέρας)· μετὰ ταῦτα ἤρχισεν νὰ τῷ κάμνῃ ἐπιπλήξεις, ὅχι μόνον μὲ βλέμματα ἀλλὰ καὶ μὲ λόγους — ἀπόδειξις ὅτι ἡ καρδιά της ἦτο ἤδη σημαντικῶς μαλακωτέρα· ἤρχισεν νὰ παραπονῆται, ἀλλὰ τὰ παραπόνά της ἐγίνοντο ὀλιγόθεν πρότερα καὶ μελαγχολικώτερα· ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὰ παραπόνια μετετρέπησαν εἰς ἐρωτήσεις, τὰς ὁποίας ἀπεθόνην ὅτε μὲν πρὸς τὴν θυγατέρα της ὅτε δὲ πρὸς τὸν Σανίν. Ἐπειτα ἐπέτρεψε τῷ Σανίν νὰ λάβῃ τὴν χεῖρά της, καὶ δὲν ἀπέσυρεν αὐτὴν ἀμέσως. . . . . μετὰ τοῦτο ἤρχισεν πάλιν νὰ κλαίῃ, ἀλλὰ τὰ δάκρυά της ἦσαν τὴν φορὰν ταύτην ὀλιγὰ διάφορα. . . . . ἔπειτα ἐμειδίσατο μελαγχολικῶς καὶ ἔξέφρασεν ἐκ νέου τὴν λύπην της διὰ τὴν ἀπουσίαν τοῦ μακαρίτου Τζιοβάν Μπατετίστα, ἀλλὰ μὲ ὄλιγας διάφορον ἐννοίαν ἢ πρότερον. . . Μετὰ μίαν ἑπὶ στιγμήν οἱ δύο πταίσαι, ὁ Σανίν καὶ ἡ Τζέμμαν, ἐκείνητο ἤδη γονυπετεῖς πρὸ τῶν ποδῶν της καὶ αὐτὴ ἔδρακε ἀλληλοδιαδόχως τὰς χεῖρας της ἐπὶ τῶν κεφαλῶν των· ἀκόμη μετὰ μίαν στιγμήν ἐνηγκαλιόθησαν καὶ ἠσπάζοντο αὐτὴν, ὁ δὲ Αἰμίλιος εἰσώρμησε μὲ ἀσαστράπττον ἐκ τῆς χαρᾶς πρόσωπον εἰς τὸ δωμάτιον καὶ προσετέθη εἰς τὰ στενῶς συνδεδεμένον σύμπλεγμα.

Ἡ μετὰβασις ἀπὸ τοῦ ἀπελπισμοῦ εἰς τὴν μελαγχολίαν καὶ ἀπὸ τῆς μελαγχολίας εἰς τὴν «ἡμερον ἀπάθειαν» συνετελέσθη μετ' ἱκανῆς ταχύτητος ἐν τῇ ψυχῇ τῆς κυρίας Ἐλεονώρας· καὶ αὐτὴ δὲ

ἡ «ἡμερον ἀπάθεια» μετετρέπη μετ' οὐ πολλὸ εἰς κρυφίαν, ἐνδόμυχον χαρὰν, τὴν ὁποίαν ὄμως, διὰ τὴν τήρησιν τῆς ἀξιοπρέπειάν της, προσεπάθει ἐκ παντὸς τρόπου νὰ κρύπτῃ. Ὁ Σανίν ἀμέσως τὴν πρότην ἡμέραν τῆς γνωριμίας των εἶχε κάμῃ καλὴν ἐντύπωσιν εἰς τὴν κυρίαν Ἐλεονώραν. Αὐτὴ δὲ, ἐξοικειωθεῖσα ἀπαξ μὲ τὴν σκέψιν, ὅτι ἐκεῖνος ἐμελλε νὰ γείνη γαμβρὸς της, δὲν εἰρήσκει πλέον τίποτε δυσῆρον εἰς τὴν ἰδέαν ταύτην, ἀν καὶ ἐδεώρθησε καθήκον της νὰ τηρήσῃ εἰσὶ τὴν προσβεβλημένην ἢ μᾶλλον τὴν τετλημμένην ἐκφρασίαν τοῦ προσώπου της. Ἐκτὸς τοῦτου πάντα τὰ συμβάντα τῶν τελευταίων ἐκείνων ἡμερῶν ἦσαν ἐκτακτὰ καὶ παράδοξα! . . . Τὰ πάντα ἐπῆλθον ἀπροσδοκῆτως τὸ ἐν κατόπιν τοῦ ἄλλου! Ὡς πρακτικὴ γυνὴ καὶ μήτηρ ἡ κυρία Ἐλεονώρα ἐδεώρθησε περαιτέρω καθήκον της, νὰ ὑποβάλῃ τὸν Σανίν εἰς ἀκριβῆ ἀνάκρισιν, ὁ δὲ Σανίν, ὅστις ἀκόμη κατὰ τὴν ἰδίαν πρωίαν ὄτε μετέβη εἰς τὴν μετὰ τῆς Τζέμμνας συνέντευξιν δὲν εἶχε σκεφθῆ καθόλου νὰ τὴν νομπευθῇ — πράγματι τότε περὶ οὐδενὸς ἐσκέπτετο ἀλλὰ παρεστέτο μόνον ὑπὸ τοῦ πάθους τοῦ ἐρωτῶτος του — ὁ Σανίν λοιπὸν ἀνέλαβε μετὰ τῆς μεγίστης προθυμίας καὶ ἀποφασιστικότητος τὸ πρόσωπον τοῦ γαμβροῦ· πρὸς πάσας δὲ τὰς ἐρωτήσεις ἀπεκρίνετο ἀκριβέστατα, διεξοδικῶς καὶ μετὰ χαρᾶς. Ἡ κυρία Ἐλεονώρα ἀποῦ ἐπεισθῆ πλέον ὅτι ὁ Σανίν πραγματικῶς κατῆγετο. Ἐξ ἐγερνοῦς οἰκογενείας — ἐφάνη δὲ ὀλίγον ἐκπληκτὸς ὅτι ὁ μέλλων γαμβρὸς της δὲν ἦτο καὶ πρίγκηψ — τότε προσέλαβε σοβαρὰν θύην καὶ ἀπῶ ἔδηλωσεν ἐκ τῶν προτέρων ὅτι δὴ φερθῆ πρὸς αὐτὸν μὲ ὄλην τὴν εὐκρινείαν καὶ μὲ ὄλον τὸ θάρρος· διότι τὸ ἱερώτατον τῆς μητέρας καθήκον ἀναγκάζει αὐτὴν πρὸς τοῦτο! Ὁ Σανίν ἀπεκρίθη, ὅτι αὐτὸ ἀκριβῶς θέλει καὶ αὐτὸς καὶ οἱ τὴν παρακαλεῖ θερμότερα νὰ μεταχειρισθῇ ἀπέναντι του ὄλον τὸ θάρρος καὶ ὄλην τὴν ἐλευθερίαν.

Μετὰ τοῦτο ἡ κυρία Ἐλεονώρα ἐδήλωσεν, ὅτι ὁ κύριος Κλόβερ — (ὅτε δὲ ἐπρόφερε τὸ ὄνομα τοῦτο, ἀνέπεμψεν ἐλαφρὸν στεναγμὸν, συνέσφιξε τὰ χεῖλη καὶ ἐμεινε οἰωπηλὴ ἐπὶ μίαν στιγμήν) — ὅτι ὁ κύριος Κλόβερ, τῆς Τζέμμνας ὁ «πρώην» μηνοστήρ, τὰρα ἤδη ἔχει ἐτήσιον εἰσόδημα ὀκτὼ χιλιάδων φιορινίων καὶ ὅτι τὸ ποσὸν τοῦτο κατ' ἕκαστον ἔτος ἀξάνεται σημαντικῶς. . . . . καὶ πόσον ἄρα γε εἶνε τὸ εἰσόδημα τοῦ κυρίου Σανίν;

«Ὁκτὼ χιλιάδες φιορίνια. . . .» ἐπανελάβε βραδέως ὁ Σανίν, «αὐτὸ κάνει 'ς τὸ δικὸν μας κόμισμα. . . . . περίπου δεκαπέντε χιλιάδες ρούβλια χάρτινα. . . . . Τὸ ἰδικὸν μου εἰσόδημα εἶνε πολλὸ μικρότερον. Ἐγὼ ἔχω μικρὸν τι κτήμα ἐν τῷ κυβερνεῖσι Τοῦλα. . . Ἐν καλῇ διοικήσει δύναται — ἢ μᾶλλον πρέπει — νὰ φέρῃ εἰσόδημα πέντε ἕως ἑξ, ... ἕξ ἄπαντος ἕξ χιλιάδων. . . . . Καὶ ὅταν εἰσέλθω εἰς τὴν δημοσίαν ὑπηρεσίαν δύναμαι ἐκόλως νὰ λαμβάνω μισθὸν δύο χιλιάδων.»

«Εἰς τὴν δημοσίαν ὑπηρεσίαν; Ἐν Ῥωσίᾳ;» ἀνέκραξεν ἡ κυρία Ἐλεονώρα. «Τότε λοιπὸν δὴ χωρισθῶ ἀπὸ τῆς θυγατρὸς μου!» «Ἐμπροσθὶ νὰ εἰσέλθω εἰς τὸ διπλωματικὸν στάδιον» ἀπήντησε ταχέως ὁ Σανίν. «Ἐχω μερικὰς συγγενείας. . . . . Καὶ τότε ἐκελεῶ τὴν ὑπηρεσίαν μου ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ. Ἀλλὰ εἰμποροῦσα νὰ κάμω καὶ ἄλλο τι — καὶ αὐτὸ δὴ ἦτο ἴσως τὸ καλλίτερον: — εἰμποροῦσα νὰ πωλήσω τὸ κτήμα μου καὶ νὰ διαθέσω τὰ χρήματα εἰς προσοδοφόρον τινὰ ἐπιχείρησιν — εἰμπορῶ παραδείγματός χάριν νὰ τὰ διαθέσω πρὸς ἐθρυσιν τοῦ ζαχαροπλαστείου σας.»

Ὁ Σανίν συνηθόνητο κάλλιστα, ὅτι ἡ πρότασις του ἦτο ἐντελῶς ἀδύνατον νὰ ἐκτελεσθῇ, ἀλλ' ἀνέκφραστός τις τολμηρότης εἶχε κυριεῖται αὐτόν! Παρητήρησε τὴν Τζέμμαν, ἣτις, ἀπ' ὅτου ἤρχισεν ἡ «πρακτικὴ» συνδιάλεξις, ἐσηκώνετο ἀκατάπαυστα ἀπὸ τὴν θέσιν της, περιπατεῖ ἐπὶ τινὰς στιγμὰς ἐν τῷ δωματίῳ καὶ πάλιν ἐκάθιζε, καὶ παρατηρῶν αὐτὴν δὲν ἐβλέπε πλέον κανέν ἐμπόδιον, ἀλλ' ἦτο πρόθυμος, τὰ πάντα νὰ τακτοποιήσῃ καὶ μάλιστα ἀμέσως καὶ κατὰ τρόπον ὅσον τὸ δυνατόν καλλίτερον — φθάνει μόνον νὰ ἀπῆλλασεν ἐκείνην ἀπὸ τῆς ἀνησυχίας!

Ὁ κύριος Κλόβερ εἶχεν ἐπίσης τὸν σκοπὸν, νὰ μοῦ δώσῃ ἕνα μικρὸν ποσόν, διὰ νὰ μεγαλώσω τὸ μαγαζὶ μου καὶ τὰς ἐργασίας μου,» εἶπεν ἡ κυρία Ἐλεονώρα μετὰ τινὰ δισταγμὸν.

«Ἄλλα, μητέρα! πρὸς Θεοῦ! μητέρα!» ἐφώναζεν ἡ Τζέμμαν ἰταλιστῶς.

«Πρέπει νὰ ὀμιλήσωμεν περὶ αὐτῶν τῶν πραγμάτων, ἐν ὧσιν εἶνε ἀκόμα καιρὸς, παιδί μου,» ἀπεκρίθη ἡ κυρία Ἐλεονώρα ἐν τῇ αὐτῇ γλώσσῃ.

Ἀμέσως δὲ ἐστράφη πάλιν πρὸς τὸν Σανίν καὶ τὸν ἠρώτησε περὶ τῶν ῥωσικῶν νόμων τῶν ἀφορώντων τὰ συνοικεῖα καὶ ἐντυχὸν ἐν Ῥωσίᾳ, ὅπως ἐν τῇ Ῥωσίᾳ, παρουσιάζονται ἐμπόδια εἰς τὴν σύναψιν γάμων μεταξὺ ὀρθοδόξου καὶ καθολικῆς — (Τότε, ἐν ἔτει 1840, ἦτο εἰσὶ πρὸς αὐτὸς ἐν τῇ μνήμῃ πάντων ἐν Γερμανίᾳ ἡ μεταξὺ τῆς πρωσικῆς κυβερνήσεως καὶ τοῦ ἀρχιεπισκόπου τῆς Κολωνίας ἔρις περὶ τῶν μετῶν συνοικεσιῶν.) — Ὅτε ἡ κυρία Ἐλεονώρα ἤκουσεν ὅτι ἡ θυγάτηρ αὐτῆς συζευγνυμένη εἰς γάμον μετὰ Ῥώσου εὐπατριδοῦ ἀναβιβάζεται καὶ αὐτὴ εἰς τὴν τάξιν τῶν εὐπατριδῶν, τότε ἐξεδήλωσε ποῖαν τινὰ εὐχαρίστησιν.

«Ἄλλὰ δὲν ὀφείλετε νὰ ἐπιστρέψετε εἰς τὴν Ῥωσίαν;» ἠρώτησεν ἡ κυρία Ἐλεονώρα.

«Διατί;»

«Διατί; Διὰ νὰ λάβετε τὴν ἀδειαν ἀπὸ τὸν αὐτοκράτορα σας. . .» Ὁ Σανίν τὴν ἐξήγησεν ὅτι οὐδεμία ἀνάγκη ὑπάρχει πρὸς τοῦτο. . . . . ὅτι ὅμως δ' ἀναγκασθῆ κατὰ πάσαν πιθανότητα, νὰ ταξιδεύσῃ πρὸ τοῦ γάμου εἰς Ῥωσίαν δι' ὀλίγας μόνον ἡμέρας — (ἐνῷ ἔλεγε τὰς λέξεις ταύτας, ἡ καρδιά του συνεσφίγγετο ἐν τῷ στήθει του, ἡ δὲ Τζέμμαν, ἣτις τὸν παρεστῆρι, ἐνόησε τὴν στενοχωρίαν του, καὶ ἐρυθρίασασα ἔγεινε σκεπτικὴ) — καὶ ὅτι σκοπὸς τῆς βραχείας ταύτης διαμονῆς του ἐν τῇ πατριδί εἶνε νὰ πωλήσῃ τὸ κτήμα του. . . . ἕξ ἄπαντος δὲ δὴ φέρῃ εἰς τὴν ἐπιστροφὴν του τὰ ἀναγκαῖα χρήματα.

«Τότε λοιπὸν δὴ σὰς παρακάλεσω νὰ μοῦ φέρετε μίαν φραῖα ἀστραχανικῆ γούνα. Τὰ γουναρικά ἐκεῖ εἶναι φρασιότατα καὶ ἐκτάκτως εὐδηνά, ὡς ἀκούω.»

«Βεβαίως, μὲ τὴν μεγαλητέραν εὐχαρίστησιν, δὴ σὰς φέρω μίαν — καὶ μίαν ἄλλη διὰ τὴν Τζέμμαν» ἐφώναζεν ὁ Σανίν.

«Κ' ἐμὲ ἕνα σκουφο μὲ ἀσημένιο γύρο» ἐφώναζεν ὁ Αἰμίλιος, προβάλλων τὴν κεφαλὴν ἀνά μέσον τῆς θύρας.

«Εὐχαρίστως, δὴ σοῦ φέρω καὶ σὲ ἕνα σκουφο. . . . . καὶ διὰ τὸν Πανταλεῶνα ἕνα ζευγάρι παντόφλες.»

«Πρὸς τί αὐτό; διατί;» ἀπετήρησεν ἡ κυρία Ἐλεονώρα. «Τώρα ὀμιλοῦμεν περὶ σπουδαίων πραγμάτων. Ἀλλὰ τὰρα παρουσιάζεται καὶ ἐν ἄλλο ζήτημα,» προσέθηκεν ἡ πρακτικὴ γυνὴ. «λέγετε ὅτι θέλετε νὰ πωλήσετε τὸ κτήμα σας. Πῶς δὴ τὸ κάμετε αὐτό; δὴ πωλήσετε καὶ τοὺς δούλους σας;»

Τὴν ἐρώτησιν ταύτην ἠδοκίμησε ὁ Σανίν ὡς ἰσχυρὸν τι κέντημα εἰς τὴν πλευράν του. Ἐνεθυμήθη ὅτι κατὰ τὰς συνδιαλέξεις του μετὰ τῆς κυρίας Ῥωσέλλης καὶ τῆς θυγατρὸς αὐτῆς εἶχεν ἐκφράσει τὴν γνώμην του περὶ τῆς δουλοπαροικίας, ἡ ὁποία, κατὰ τὰς ἰδίας του λέξεις, τῷ διήγειρε σφοδρότατην ἀγανάκτησιν, καὶ ἐπανειλημμένως εἶχε δώσῃ τὴν διαβεβαίωσιν ὅτι οὐδέποτε καὶ ὑπὸ οὐδένᾳ ὄρον δὴ συγκατετίθετο νὰ πωλήσῃ τοὺς ἀνθρώπους του, διότι ἐδεώρει τὴν πρᾶξιν ταύτην ὡς ἀνήθικον.

«Θὰ προσπαθῶ νὰ πωλήσω τὸ κτήμα εἰς ἕνα ἄνθρωπον, τὸν ὁποῖον γνωρίζω ὡς δικαίωτον καὶ φιλανθρωπιστάτον» εἶπεν ὁ Σανίν οὐχὶ ἀνευ τινὸς δισταγμοῦ. «ἢ δὴ θελήσουσιν ἴσως οἱ ἄνθρωποι μου νὰ ἐξαγοράσωσιν αὐτοὶ οἱ ἴδιοι τὴν ἐλευθερίαν των.»

«Αὐτὸ δὴ ἦτο ἴσως τὸ καλλίτερον» εἶπεν ἡ κυρία Ἐλεονώρα. «ὀδῶσι ζωντανοὶ ἄνθρωποι νὰ πωλοῦνται! . . .»

«Βαρβαρότης!» ἐμοῦγγρυσεν ὁ Πανταλεῶνα, προβάλλων τὴν κεφαλὴν εἰς τὴν θύραν ὅπως τοῦ Αἰμιλίου.

Εἶτα δὲ ἔσειεν ὁ γέρον τὴν ἀκατάστατον κόμην του καὶ ἔγεινε ἀφαντος.

Ὁ Σανίν ἐβλασφήμη ἐνδομύχως καὶ ἔρριψε κρυφίως ἐν βλέμμα πρὸς τὴν Τζέμμαν.

Ἡ περὶ τῶν πρακτικῶν τοῦτων ζητημάτων ὀμιλία ἐξηκολούθησε κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον μέχρι τῆς φραγῆς τοῦ φαγητοῦ. Περὶ τὸ τέλος ἡ κυρία Ἐλεονώρα, πραινθεῖσα ἤδη ἐντελῶς, ἀνόμαζε τὸν Σανίν μὲ τὸ βαπτιστικὸν του ὄνομα Δημήτρι, ἠπέλει αὐτὸν φιλοφρόνως κινούσα τὸν δάκτυλον καὶ τῷ ἀνήγγειλεν ὅτι τὰρα δὴ τὸν ἐδικυρῆθῃ διὰ τὴν κατεργαρίαν, ποῦ τῆς ἐπαίξει. Ἦρχισεν λοιπὸν νὰ τὸν ἐξετάσῃ λεπτομερῶς καὶ ἐπὶ μακρὸν χρόνον περὶ ὄλων τῶν συγγενῶν του, «διότι», προσέθηκε, «καὶ τοῦτο τὸ ζήτημα ἔχει μεγάλην σπουδαιότητα.» Περαιτέρω ἠναγκασθῆ ὁ Σανίν, νὰ τῷ δώσῃ ἀκριβῆ περιγραφὴν τῆς ἐν τῇ ὀρθοδόξῳ ἐκκλησίᾳ νενομισμένης ἐδμοτοσίας τῶν γάμων, καὶ ἡ κυρία Ἐλεονώρα ἐθαύμαζεν ἤδη ἐκ τῶν προτέρων τὴν Τζέμμαν μὲ τὸ λευκὸν νυμφικὸν της ἐνδυμα καὶ μὲ τὸν χρυσοῦν στέφανον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς.

«Εἶνε, ὡς βλέπετε, καὶ φραῖα, ὡσάν βασιλισσα» εἶπε μετὰ μητρικῆς ὑπερηφανίας, «νομίζω μάλιστα ὅτι οὐδὲ βασιλισσα ὑπάρχει τόσον φραῖα ὡς αὐτὴ!»

«Τζέμμαν ὑπάρχει μία μόνῃ εἰς τὸν κόσμον!» προσέθηκεν ὁ Σανίν.

«Δι' αὐτὸ ὀνομάζεται καὶ Τζέμμα!» (Ὡς γνωστὸν, Gemma εἶνε ἰταλικὴ λέξις καὶ σημαίνει «πολύτιμος λίθος».)

Ἡ Τζέμμαν ἐνηγκαλιόθη καὶ ἐβίβησε τὴν μητέρα της. Ἡδοκίμησε αὐτὴν, ὡς ἂν εἰ τὰρα μόλις ἀνέπνεεν ἐλευθερίας καὶ ὡς ἂν εἶχεν ἀπαρθεθῇ ἀπ' αὐτῆς τὸ βῆρος, ὅπερ ἐπέεξε τὸ στήθος της.

Ὁ Σανίν ἠδοκίμησε αὐτὴν ἀπῆρξεν αὐτὸν ἀρήτως εὐτυχῇ. Παιδικῆ χαρὰ ἐπλήρωσε τὴν καρδίαν του ἐπὶ τῇ σκέψει, ὅτι τὰ δνεῖρα, εἰς τὰ ὁποῖα εἶχε παραδοθῆ ἐν αὐτῷ τοῦτῳ τῷ δωματίῳ, ἐπραγματοποιήθησαν! Ἦτο τοσοῦτον περιχαρῆς, ὥστε ἀμέσως ἐπορεύθη εἰς τὸ μαγαζεῖον καὶ ἐκάθισεν ὅπως τῆς τραπέζης, διὰ νὰ ὑπηρετήσῃ τοὺς ἐρχομένους πελάτας, ὅπως εἶχε κάμῃ πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν. . . . «Τὰρα ἔχω πληρέστατον δικαίωμα πρὸς τοῦτο» εἶλε κατ' ἑαυτὸν. «διότι τὰρα ἀνήκω εἰς τὴν οἰκογένειαν.»

Ὁ Σανίν ἐκάθισε πρᾶγματι ὀπισθεν τῆς τραπέζης τοῦ μαγαζεῖου καὶ ἤρχισεν νὰ πωλῇ· δηλαδὴ ἐπώλησε εἰς δύο κοράσια μίαν λίτραν ζαχαρωτά, καὶ ἔδωκε τὸ διαλάσιον ἀπ' οὗ ἐξήγησεν, ἐνῷ ἐκράτησε μόνον τὸ ἡμισίον ἀπ' ὅσον ἐστοίχιζαν τὰ ζαχαρωτά.

(Ἐπετα συνέχεια.)

- 1. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΣΑΤΡΙΑΝ, μετὰ βιογραφίας (ἐν σελ. 193).
- 2. Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΚΑΙΣΑΡΟΣ. Εἰκὼν P. Rochegrosse (ἐν σελ. 196—197), μετ' ἄρθρου ὑπὸ Παγανέλη.
- 3. ΦΡΕΣΚΟ ΦΑΡΓΙ. Εἰκὼν ὑπὸ Otto Lingner (ἐν σελ. 201).

Ἐκτόπως χρωματιστῆ.

Ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰς ἀρχαῖς καὶ νεφελοειδεῖς, τὰς σκοτεινάς τὴν ψυχὴν καὶ διαφανεῖς τὸ σῶμα, τὰς οἰνοῖ ἀδερειοῦς ἐκείνας καλλονάς, αἵτινες φαίνονται ἔτοιμοι κατὰ τὴν πρώτην ἀπόπειραν περιπτύξεως νὰ διαλυθῶσι καὶ ἀφανισθῶσιν ὡς ἡ Νεφέλη εἰς τὸν ἐναγκαλισμὸν τοῦ Ἴζιονος, καὶ τὰς ὁποίας μόνῃ ἡ ὑπερξημμένη φαντασία καὶ ἡ νευρασθενικὴ καλαισθησία τῶν ἡμετέρων χρόνων δύναται νὰ θεωρήσῃ ὡς τὸ ἰδεώδες

τοῦ γυναικεῖου κάλλους, παριστᾶ ἡμῖν ὁ καλλιτέχνης ἐν τῇ εἰκόνι ταύτῃ τὴν ἐνσάρκωσιν τῆς φρασιότητος, τῆς ὑγείας, τοῦ νεανικοῦ σφρίγγου, τῆς φαιδρότητος καὶ τῆς ζωῆς — τῶν ουρανίων τούτων δώρων, ἅτινα μόνῃ ἡ φῶσις, ἡ ὑψίστη καλλιτέχνης, δύναται νὰ παράσῃ ἐν δαυμαστῇ ἀρμονίᾳ εἰς τὰ ἑαυτῆς ἀριστοτεχνήματα. Ὅποια ἀντίθεσις τοῦ εὐδαλοῦς καὶ σπαργάντος τοῦτου φυτοῦ, τοῦ φνέντος καὶ βλαστήσαντος καὶ αὐξανομένου ὑπὸ τοῦ ἀπαρατήτου ὄρου τῆς ὑπάρξεώς του καὶ τῆς εὐεξίας του, πρὸς τὰ ἀνικμα καὶ ἀχυμα καὶ καχεκτικά φυτὰ — τῶν πεζοδρομίων!

4. ΑΙΘΟΥΣΑ ΤΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΤΩΝ. Εἰκονογραφία τοῦ περὶ τῆς καταρτίσεως τῆς Κλειοῦς ἄρθρου.

Ἡ ἐργασία τῶν ἀνέμων καὶ τῶν ὕδατων. Ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων κατῴρωσεν ὁ ἄνθρωπος νὰ χρησιμοποιοῖσιν τὴν ζωντανὴν δυνάμιν τοῦ ἀνέμου καὶ τοῦ ρέοντος ὕδατος· ἡ ἐφεύρεσις τῶν ἀνεμομύλων καὶ τῶν ὑδρομύλων ἀνάγεται εἰς ἀρχαιοτάτους χρόνους. Σήμερον, ἀπ' οὗτοῦ ἡ μεταβίβασις τῆς ηλεκτρικῆς δυνάμεως καθιστᾷ δυνατόν τὴν μετατροπὴν πάσης ἐργασίας εἰς ηλεκτρισμόν, ἡ σπουδαιότης τῆς χρησιμοποίησεως τῆς κινητικῆς δυνάμεως τοῦ ἀνέμου καὶ τοῦ ὕδατος ἠδὲ ἤδη σημαντικῆς. Ἡ μηχανικὴ ἐργασία δύναται νὰ μετατραπῆ εἰς φῶς, τὸ φῶς εἰς θερμότητα, ἡ θερμότης εἰς ηλεκτρισμόν, ὁ δὲ ηλεκτρισμὸς πάλιν εἰς μηχανικὴν ἐργασίαν. Ὁ κεντρικὸν καταρράκτης θέτει εἰς κίνησιν περιστροφῆς τροχοῦς, μαγνητικοηλεκτρικὰ μηχανὰ μετατρέπουσι τὴν μηχανικὴν δυνάμιν εἰς ηλεκτρισμόν, σίματα ἀγωγῶν μεταγῶναι τοῦτον εἰς οἶον ἢ ἄλλοτε κατ' ἀρθεύειαν τόκον, ἔνθα μετατρέπεται πάλιν εἰς ἐργατικὴν δυνάμιν. Πάν τοῦ κινουμένου καὶ ἐπιτελούμενον διὰ τῆς δυνάμεως ταύτης εἶνε μέρος μόνον τῆς δυνάμεως τοῦ μετακινουμένου ἐκείνου καταρράκτη. Ἡ τοιούτοτρόπος ἐπιτελούμενη ἐργασία εἶνε σημαντικωτάτη. Καὶ ὅμως εἶνε ἐλαχίστη καὶ πάντεως ἀσημαντὸς ἐν συγκρίσει πρὸς ἐκείνην, ἣν ἐπιτελοῦσιν οἱ ἀνεμοὶ καὶ τὰ ὕδατα ἐν τῇ ἀκρατῆφ ὁρμῇ τῶν φυσικῶν δυνάμεων. Ἡ δυνάμιν καὶ ἡ ἐνέργεια αὐτῶν, ἐκ πρώτης ὄψεως ἤττον ἐπισιδητῆ, καθίσταται προϊόντος τοῦ χρόνου τοσοῦτον ἰσχυρὰ, ὥστε οὐδεμία ἄλλη τῆς φύσεως δυνάμιν εἰσπορεῖ νὰ κατασχῆται αὐτῆς καὶ νὰ τὴν ἀναχαιτίσῃ.

Ὅταν ὁ ἀεράτης ἀνεμὸς μαστῆ τὴν θάλασσαν, ἀρπάζει τὸν ἀπὸ τῶν θραυμένων ῥάχεων τῶν κυμάτων καὶ συμπαρασύρει αὐτὸν μεθ' ἑαυτοῦ. Ἐκ τῶν ἀπειροσθίων μικρῶν μορίων τοῦ ὕδατος, ἅτινα περιέχουσιν ἄλας, μέγα μέρος εἰσφέρειται ὑπὸ τοῦ ἀνέμου εἰς τὰς ἡπείρους. Ὁ μόνον δὲ τὸν ἀπὸ τῆς θάλασσης ἀλλὰ καὶ τετριμμένα ἡφαιστειώδη πετρώματα, ἔτι δὲ καὶ κόνιν καὶ ἄμμον συμπαρασύρει μεθ' ἑαυτοῦ ὁ ἰσχυρὸς ἀνεμὸς. Τὸ ποσὸν δὲ τῆς κόψεως ἢ τῆς ἄμμου εἶνε ἐνίοτε τοσοῦτον, ὥστε ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας πληροῖ ἕξ ὀλοκλήρου τὴν ἀτμοσφαιρὰν καὶ ἀποκρύπτει τὸν ἥλιον.

Μετὰ τὴν φοβερὰν ἐκρηξὴν τοῦ ἡφαιστείου Κρακατού ἐν τῇ πορθμῆφ τῆς Σούδας, τὴν συμβῆσαν κατὰ αὐγουστὸν τοῦ 1883, ἡ ὑπὸ τοῦ ἀνέμου συμπαρασυρόμενη ἡφαιστειώδης κόνις ἀρκεῖται καὶ μέχρι τῆς Ἐδρῶπης. Ἄλλ' ὁ ἀνεμὸς ἐργάζεται οὐ μόνον συμπαρασύρει καὶ μεταφέρει τὴν κόνιν, ἀλλὰ καὶ χρησιμοποιῶν αὐτὴν πρὸς νέαν ἐργασίαν. Οἱ κατακλιπόμενοι λίθοι συγκροτοῦνται καὶ συντρίβονται, μέχρις οὗ γίνωσι τοσοῦτον μικροί, ὥστε νὰ δύνωνται νὰ συμπαρασυρῶνται ὑπὸ τοῦ ἀνέμου. Ἐφόροι καὶ γόνιμοι γαῖαι καθίστανται διὰ τῆς ἐργασίας ταύτης τοῦ ἀνέμου ἀμμάδες ἔρημοι· ἄλλοτε δὲ πάλιν ἄγονοι καὶ ἔρημοι ἐκτάσεις, καλυπτόμεναι ὑπὸ τοῦ ἀνέμου με σπράματα χύματος καὶ κόψεως πολλῶν μέτρων ὕψους, καθίστανται χῶραι ἐξαιρετοῦ γονιμότητος καὶ σφριγῶδους βλαστήσεως, ἀντόχως τῆς ἀπαιτουμένης ἀρθεύσεως διὰ φυσικῆς ἢ διὰ τεχνικῆς ὁδοῦ. Ὁ ἀνεμὸς καταδαρῆζει λόφους καὶ ὄρη καὶ ἀποξηραίνει λίμνας κατακωννύων αὐτάς. Διὰ τῆς ἐργασίας λοιπὸν τοῦ ἀνέμου δύναται ἐξαίφνης νὰ μεταβληθῆ καὶ ἡ φύσις χῶρας τινὸς καὶ ἡ ὅλη ἐπομένως ἀνάπτυξις τοῦ πολιτισμοῦ αὐτῆς.

Ἀλλὰ πρὶν ἢ ὁ ἀνεμὸς καὶ τὸ ὕδωρ δυνηθῶσι ν' ἀναπτύξωσιν ὅλην αὐτῶν τὴν ἐνέργειαν, πρέπει νὰ συντελεσθῶσι προπαρασκευαστικὰ τινες ἐργασίαι. Εἰς τοὺς γυμνοὺς βράχους φέρονται ὑπὸ τῶν ὑγρῶν ἀνέμων ἐλάχιστα εἶδη φυτῶν τῆς κατωτάτης τάξεως τοῦ φυτικού βασιλείου, ἅτινα δι' ἀποσυνθέσεως τοῦ πετρώματος δημιουργοῦσιν ἑαυτοῖς τε καὶ ἀνωτέρους τισὶν ὀργανισμοῖς τοὺς ὄρους τῆς ἀπάρξεως. Τὸ πέτρωμα ἀραιοῦται προϊόντος τοῦ χρόνου ὑπὸ τῶν ριζῶν τῶν φυτῶν τούτων καὶ ψαυροῦται· τὸ εἰς τὰς ῥωγμὰς

εἰσδόν ὕδωρ, ἡ μεταλλαγὴ τῆς θερμότητος καὶ τοῦ ψύχους, ἡ ἀποξήρανσις καὶ ἡ πῆξις τοῦ ὕδατος ἐκαστὸν αὐτὸν τὴν ψαυθῶσιν τῶν πετρωμάτων. Ἡ ἀποσύνθεσις οὐ μόνον εἰς τὴν ἐξωτερικὴν ἐπιφάνειαν τοῦ βράχου συντελεῖται, ἀλλὰ καὶ εἰσδύει βαθύτερον καὶ οἴηται τὰ πετρώματα ἐνίοτε εἰς βάθος ἑκατὸν μέτρων.

Ὁ δραστηκότατος παράγων πρὸς ἀπομάκρυνσιν τῶν προϊόντων τῆς ψαυθῶσεως ταύτης εἶναι, παρὰ τῶν ἀνέμων, τὸ ὕδωρ. Ἡ θερμαντικὴ δυνάμιν τοῦ ἡλίου μετατρέπει τὸ ὕδωρ τῆς θαλάσσης εἰς ἀτμόν, ὅστις ἀνερχόμενος εἰς ἰκανὸν ὄψος συμπυκνοῦται καὶ σχηματίζει τὰ νέφη, εἶτα δὲ πίπτει πάλιν ὡς βροχὴ. Τὸ ὕδωρ τῆς βροχῆς σπεῦδει νὰ ἐπανέλθῃ πάλιν εἰς τὸν ὕψαιόν, ἔξ οὗ προήλθε, σχηματίζον ῥόδακας, ποταμοὺς καὶ χειμάρρους, οἵτινες κατὰ τὴν ἑαυτῶν πορείαν ἀκαταπαύστως συμπαρασύροντες χῶματα καὶ πέτρας καὶ πᾶν τὸ προσεχόν δύνανται προϊόντος τοῦ χρόνου νὰ μετασχηματίσωσι καὶ μεταβῶλωσιν οὐδαμῶς τὴν ὑπ' αὐτῶν διαρροεμένην χῶραν. Ὁ μόνον δὲ ἐν τῇ ρευστῇ ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ στερεῇ αὐτοῦ καταστάσει τὸ ὕδωρ ἔχει ἰσχυροτάτην ἐνέργειαν πρὸς μετασχηματισμόν τοῦ ἐδάφους χῶρας τινὸς. Διὰ τῆς ἀπαύστου ἐνεργείας τοῦ πάγου ἀποσπῶνται ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἀπὸ τῶν ὑψηλῶν ὄρεων ὑπερμεγέθεις ὄγκοι πετρωμάτων, τὰ δὲ ὑπὸ τοῦ διαλυομένου καὶ καταρρέοντος πάγου συμπαρασυρόμενα συντρίμματα ἀποξέουσι καὶ κοιταίνουσι τὰς κλιτύς καὶ τὰς ἀκρωτείας, οὕτως ὥστε προϊόντος τοῦ χρόνου σχηματίζονται βαθύτατα σκαφοειδῆς ἀλλοιώσεις. Πολλὰ ὄρεων φάραγγες, ἔτι δὲ καὶ γλαφυρῶς ἠδὲ λακωνίως κοιλάδες φαίνονται σχηματιοειδεῖαι κυρίως διὰ τῆς μακρῆς καὶ ἀπαύστου ἐργασίας τῶν πάγων καὶ τῶν χιόνων, ἐν μεσογείοις δὲ χῶραις οἱ παγετῶνες ἔδωκαν καὶ διδούσιν εἰσῆτι εἰς ὀλόκληρα ὄρη τὰ ἰδιόζοντα καὶ χαρακτηριστικὰ αὐτῶν σχήματα. Ἄν δὲ τὰ πέτρα αὐτῶν καθικνῶνται ἀπὸ τῶν παρὰ ταῖς ἀκρωτείας ὄρεων μέχρι τῶν θαλασσῶν, τότε διὰ τῆς αὐτῆς ἐργασίας μετασχηματίζονται καὶ αὐτὰ εἰς ἀκτὰ πολυειδῆς καὶ ποικιλοτρόπου.

Ὁ ἀνεμὸς καὶ τὸ ὕδωρ ἐργάζονται αἰωνίως, πρὸς ἐκπέδωσιν τῶν ὑψημάτων καὶ προεχόντων καὶ πρὸς ἀποπλήρωσιν τῶν εἰσοχῶν καὶ τῶν κοιλωμάτων τοῦ ἐδάφους. Ὁ ἀνεμὸς καὶ τὸ ὕδωρ εἶναι οἱ παράγοντες τοῦ πλοῦτος καὶ τῆς ποικιλίας τῶν σχημάτων τῶν διαφόρων χωρῶν, ἀλλ' οἱ αὐτοὶ οὗτοι παράγοντες εἶναι καὶ οἱ δι' αὐλοπτε νέας ἐργασίας τεινοντες νὰ καταστρέψωσιν ἐκ νέου ὅτι παρεσκεύασαν.

B. Σ.

Ποίησις καὶ ἀριθμητικὴ. Ὁ ἐστεμμένος ποιητῆς (poeta laureatus) τῆς Ἀγγλίας Τέννισον ἔλαβεν, ἀμέσως μετὰ τὴν δημοσίευσιν ἐνός τῶν ἀρίστων ποιημάτων του, τοῦ ἐπιγραφομένου «Ὀπτασία περὶ τῆς ἀμαρτίας», τὴν ἐξῆς ἐπιστολὴν παρὰ τοῦ ἀριθμητικοῦ Babbage: «Ἀξιότιμε Κύριε! Ἐν τῇ νεωστὶ δημοσιουθέντῃ ποιηματι ὑμῶν, «τῇ Ὀπτασίᾳ τῆς ἀμαρτίας» ἀνέγνωσα τὸν ἐξῆς ἀβάσιμον καὶ ἐσφαλμένον ἰσχυρισμόν: «Καθ' ἑκάστην στιγμὴν ἀποδύνησκει εἰς ἄνθρωπος καὶ γεννᾶται εἰς ἄλλος». Εἶνε σχεδὸν περιττὸν νὰ σὰς παρατηρήσω ὅτι ἂν ὁ ὑπολογισμὸς σὰς ἦτο ὀρθός, ἔπρεπεν ὁ ὅλος πληθυσμὸς τῆς γῆς νὰ μὲν πάντοτε ὁ αὐτὸς κατὰ τὸν ἀριθμόν. Τοῦτο ὅμως δὲν συμβαίνει, ἀλλ' ἀπεναντίας εἶνε γεγονός ἐκείνου γινωσκον, ὅτι ὁ πληθυσμὸς οὗτος δὲν μὲν ὁ αὐτός. Διὰ τοῦτο λαμβάνω τὸ θάρρος νὰ σὰς συμβουλευθῶ ὅπως ἐπιδιορθώσῃτε ἐκ χωρίον ἐκείνου τοῦ ποιηματός σας ἐν τῇ προσεχῇ αὐτοῦ ἐκδόσει γραφοντες ὅτι καθ' ἑκάστην στιγμὴν ἀποδύνησκει εἰς ἄνθρωπος, καὶ γεννᾶται 1/10. Ἀκριβῶς εἰπεῖν, γεννᾶται κυρίως εἰς ἄνθρωπος καὶ 167 χιλιοστά, ἀλλὰ πρέπει νὰ κάμωμεν καὶ μικρὰν τινα παραχώρησιν εἰς τὸ μέτρον. Ἐχω τὴν τιμὴν, νὰ διατελῶ μεθ' ὑπολήψεως κτλ.

C. Babbage.

Μέγαν θαυμασμόν διήγειρεν εἰς ἅπαντα τὸν πεπολιτισμένον κόσμον ἡ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὑπολογισμῶν τοῦ Leverrier γενομένη τῷ 1845 ἀνακάλυψις τοῦ τέως ἀγνώστου πλανήτου Ποσειδῶνος. Ἐκ τῶν ἐν τῇ πορείᾳ ἀνωμαλιῶν, ἡτοι τῶν καλουμένων «διαταράξεων» τοῦ πλανήτου Οὐρανοῦ, (τοῦ πλησιαστάτου τῷ Ποσειδῶνι), εἶχον προεκάσει οἱ ἀστρονόμοι πολλὰ ἔτη πρότερον τὴν ὑπαρξίν ἄλλου τινὸς πλανήτου· ἀλλ' ἐμβριθέστεραι περὶ τοῦτου ἔρευναι ἐγένοντο μόλις βραδύτερον ὑπὸ τοῦ Γάλλου Leverrier ἐπὶ τῇ βάσει ἀστρονομικῶν ὑπολογισμῶν. Ἐκ τῶν μνημονευθειῶν «διαταράξεων» τῆς πορείας τοῦ πλανήτου Οὐρανοῦ ὑπελόγησεν ὁ ἀστρονόμος οὗτος τὴν θέσιν, τὸν ὄγκον καὶ τὴν μάζαν, τὸ μέγεθος τῆς τροχῆς, τὴν ταχύτητα κτλ. τοῦ ἀγνώστου καὶ ὁράτου ἐκείνου πλανήτου. Ἄλλ' ἐπειδὴ ἐν Παρισίῳ δὲν ὑπῆρχε τότε εἰσῆτι ἀρκούντως μέγα καὶ ἰσχυρὸν τηλεσκόπιον, ὁ Λεβερριέρ ἀπετάθη πρὸς τὸν διευθυντὴν τοῦ ἐν Βερολίνφ ἀστεροσκοπίου, τὸν διάσημον ἀστρονόμον Galle, ὅστις πραγματικῶς ἀνεῖρε τὸν ζητούμενον πλανήτην (τὸν Ποσειδῶνα) ἀκριβῶς ἐν τῇ ὑποδειχθείσῃ αὐτῷ ὑπὸ τοῦ Λεβερριέρου θέσει. Ἡ ἀνακάλυψις αὕτη τοῦ Γάλλου μαθηματικοῦ καὶ ἀστρονόμου διήγειρεν ὡς εἰπομεν τὸν μέγιστον θαυμασμόν, ὡς παρασχοῦσα τὴν λαμπροτάτην καὶ τρανωτάτην ἀπόδειξιν τοῦ ὅτι ὁ διὰ τῶν μέσων τῆς ἐπιστήμης ὑπλισμένος πνευματικὸς τὸ ἀνθρώπου ὀφθαλμὸς εἶνε ἀπειρῶς ὀξυδερκέστερος τοῦ σωματικοῦ ὀφθαλμοῦ.

Παρακλήσις τις ἀνακάλυψις ἐγένετο ἐσχάτως ὑπὸ τοῦ Ἀμερικανοῦ ἀστρονόμου Pickering ἐν Cambridge. Ὁ ἀστρονόμος οὗτος ἠσχολήθη ἐπὶ μακρὸν καὶ ἐπισταμένως περὶ τὴν ἔξέτασιν τῶν ἀστέρων διὰ τοῦ φασματοσκοπίου κατὰ τὴν ὑπὸ τῶν Γερμανῶν Βοῦνσεν καὶ Κίρχοφφ ἐφευρεθείσαν μέθοδον τῆς φασματικῆς ἀναλύσεως, εἰς ἣν ὀφείλονται πλείοστα ἄλλα σπουδαιότατα ἀνακαλύψεις. Ὁ Πικεριγγ εἶχε τὸ φασματοσκόπιόν του ἐστραμμένον πρὸς τὸν Μιζάρ, τὸν μέσον ἀστὴρα τῆς οὐράς τῆς Μεγάλης Ἀρκτοῦ, καὶ προσεκάθει ἐν φωτογραφίῃ τὸ φάσμα τοῦ ἀστέρος τούτου.

Ὁδῆλις βεβαίως ἐκ τῶν ἡμετέρων ἀναγνωστῶν ἀγνοεῖ τὴν Μεγάλην Ἀρκτον, ἡτοι τὸ εἰς τὸ βόρειον μέρος τοῦ οὐρανοῦ ὄραμενον ἐκεῖνο σφαιροειδὲς τῶν ἐπὶ τῶν μεγάλων καὶ εὐδιακρίτων ἀστέρων, ἂν οἱ τέσσαρες φαίνονται ἀποτελοῦντες περίπου τετράγωνον σχῆμα, οἱ δὲ λοιποὶ τρεῖς τεθλασμένην γραμμὴν παρὰ τὴν γωνίαν τοῦ τετραγώνου. Τὸ σχῆμα τῶν ἐπὶ τούτων ἀστέρων ἐφαντάζοντο οἱ ἀρχαῖοι ὡς ὁμοίῳ πρὸς τὸ σῶμα μεγάλης ἄρκτου, ἄλλοι δὲ πινε λαοὶ ἐφαντάσθησαν αὐτὸ ὡς ἀμαζῶν, τῆς ὁποίας τοὺς μὲν τροχοὺς ἀποτελοῦσιν οἱ ἀστέρες τοῦ τετραγώνου, τὸν δὲ ῥυμόν οἱ τρεῖς ἀστέρες τῆς οὐράς. Ὁ παρατεθειμένος μικρὸς οὐρανογραφικὸς χάρτης, ὅστις βεβαίως ὀλίγους μόνον περιέχει εὐδιακριτοτέρους πως ἀστερισμοὺς, δεικνύει ἡμῖν παρὰ τῷ Α τὴν μεγάλην Ἀρκτον· ὁ διὰ τοῦ 1 σημειούμενος ἀστὴρ, ὁ μέσος τῆς οὐράς, εἶνε ὁ Μιζάρ, ὁ δὲ ὑπεράνω αὐτοῦ διὰ τὸ 2 σημειούμενος ἀστερισμὸς εἶνε ὁ Ἄλκάρ. Ἐν ταῖς ἡμετέρας χῶραις ἡ μεγάλη ἄρκτος οὐδέποτε δέει, ἀλλ' εἶνε πάντοτε ὄρατη κατὰ τὰς εὐδίας νύκτας καὶ λίαν εὐδιάκριτος διὰ τὸ

ιδιόρρυθμον σχῆμά της, χρησιμεῖ δὲ ὡς ἐκ τούτου εἰς τοὺς ναυτιλομένους πρὸ πάντων πρὸς καθορισμόν τῶν σημείων τοῦ ὀρίζοντος.

Ἐάν δηλαδὴ προεκβάλωμεν πρὸς βορρᾶν τὴν νοτιήν γραμμὴν τὴν διερχομένην διὰ τῶν δύο ἄκρων ἀστέρων τοῦ τετραγώνου (ἡτοι τῶν δύο ὀπισθίων τροχῶν τῆς ἀμαζῆς), συναντῶμεν λαμπρὸν τινα ἀστὴρα, τὸν πολικὸν καλούμενον καὶ ἐν τῇ ἀνω εἰκόνι διὰ τοῦ Ρ σημειούμενον, ὅστις μένει πάντοτε ἐν τῇ αὐτῇ σχεδὸν θέσει ἡτοι εἰς τὸ βόρειον μέρος τοῦ ὀρίζοντος, οὕτως ὥστε ἐξ αὐτοῦ δυνάμεθα νὰ προσδιορίσωμεν τὰ λοιπὰ σημεία τοῦ ὀρίζοντος.

Ὁ πολικὸς ἀστὴρ εἶνε ὁ ἀκρότατος τῶν ἀστέρων τῶν ἀποτελούντων τὴν Μικρὰν Ἀρκτον, ἡτοι εἶνε μὲν ἀμυδρότερα καὶ ἥττον εὐδιάκριτος τῆς Μεγάλης ἔχει δὲ τὸ αὐτὸ ἀλλ' ἀνεστραμμένον σχῆμα. Ἡ Μικρὰ Ἀρκτος σφαιροειδῆ ἐν τῷ παρακειμένῳ χάρτι παρὰ τῷ Β. Πέραν τοῦ πολικοῦ ἀστέρος Ρ φαίνεται ἕτερός τις λαμπρὸς ἀστερισμὸς (παρὰ τῷ C), ἡ καλούμενη «Κασσιόπεια», ἡτοι ἔχει σχῆμα ὅμοιον περίπου τῷ M ἢ W. Οἱ δύο οὗτοι ἀστερισμοὶ, ἡ Μεγάλῃ ἄρκτος καὶ ἡ Κασσιόπεια, μετ' αὐτῶν δὲ καὶ ὀλόκληρος ὁ ἀστεροεὶς οὐρανός, περιστρέφονται κατὰ τὸ φαινόμενον περὶ τὸν πολικὸν ἀστὴρα καθ' ἣν διεδύνησιν δεικνύουσι τὰ ἐν τῇ εἰκόνι παριστάμενα βέλη. Διὰ τῆς

βραχείας ταύτης περιγραφῆς δύνανται οἱ ἐνδιαφερόμενοι ἐκ τῶν ἀναγνωστῶν ἡμῶν ν' ἀνεύρωσιν εὐκόλως τὴν μεγάλην καὶ τὴν μικρὰν ἄρκτον, τὸν πολικὸν ἀστὴρα, καὶ τὴν Κασσιόπειαν, ἰδίαι δὲ τὸν μέσον ἀστὴρα τῆς οὐράς τῆς μεγάλης ἄρκτου, τὸν Μιζάρ, περὶ οὗ ἐνεαῦθα ὁ λόγος.

Κατὰ τὰς ἀνωτέρω μνημονευθείσας, ὑπὸ τοῦ Πικεριγγ γενομένας φωτογραφίσεις τοῦ φάσματος τοῦ Μιζάρ ἐφάνη τὸ παράδοξον φαινόμενον ὅτι αἱ φασματικαὶ γραμμὰ κατὰ διαστήματα 52 ἡμερῶν ἐδιδασιάζοντο. Τὸ δὲ μέτρον τοῦ διαλασμοῦ τούτου ἀνταποκρίνεται πρὸς μετατόπισιν τοῦ μήκους τῶν φωτεινῶν κυμάτων κατὰ ἐν τετρακισχιλιοστὸν τοῦ μεγέθους αὐτῶν. Ἐπειδὴ, ὡς γνωστόν, ἡ ταχύτης τοῦ φωτός εἶνε 40,000 χιλιόμετρα κατὰ δευτερόλεπτον, ἡ μετατόπισις αὕτη τῶν γραμμῶν τοῦ φάσματος σημαίνει ταχύτητα τῆς φωτεινῆς πηγῆς ἴσην 10 χιλιομέτροις κατὰ δευτερόλεπτον. Ἐπειδὴ δὲ ἡ μετατόπισις αὕτη ἐγένετο ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν συγχρόνως, συνεπέραιεν ὁ Πικεριγγ ὅτι ὁ Μιζάρ, ὅστις θεωρεῖται ὡς ἄπλοῦς, εἶνε πράγματι διπλοῦς ἀστὴρ ἡτοι ἀποτελεῖται ἐκ δύο ἀστέρων στρεφόμενων περὶ κοινόν τι κέντρον.

Κατὰ τοὺς ἀκριβεῖς ὑπολογισμοὺς τοῦ Πικεριγγ ὁ Μιζάρ ἀποτελεῖται ἐκ δύο ἡλίων, ἂν ἕκαστος ἔχει μάζαν εἰκοσαπλασίαν τῆς τοῦ ἡμετέρου ἡλίου. Ἄν δὲ, μεθ' ὅλων τῶν ἔξαισιον τούτου μέγεθος καὶ μεθ' ὅλην τὴν τεραστίαν ἀπ' ἀλλήλων ἀπόστασιν τῶν ἀστέρων τούτων, ὁ διπλοῦς ἀστὴρ Μιζάρ φαίνεται ἡμῖν καὶ διὰ τῶν ἰσχυροτάτων ἐπιτηλεσκοπίων ὡς ἄπλοῦς, τοῦτο οὐδὲν ἄλλο ἀποδεικνύει εἰ μὴ τὴν καταπληκτικὴν αὐτοῦ ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ ἡμετέρου ἡλιακοῦ συστήματος.

Ὁ πνευματικὸς ἡμῶν ὀφθαλμὸς βλέπει διὰ τῆς ἐπιστήμης καὶ ὀλικά ἐπιάντικενα, ἅτινα εἰς τὸν σωματικὸν ὀφθαλμὸν αἰωνίως διὰ μένασιν ἀπόκρυφα.

ΟΛΙΓΑ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΚΟΜΗΣ.

Ἐν τῇ θεραπείᾳ καὶ περιποιήσει τῆς κόμης δύο τινὰ οὐσιώδη πρέπει νὰ λαμβάνωνται ὑπ' ὄψιν: πρῶτον οἱ ὅροι τῆς φυσικῆς αὐξήσεως τῶν τριχῶν καὶ δεύτερον αἱ τὴν αὐξήσιν ταύτην ἐπηρεάζουσαι ἐξωτερικαὶ ἐπιδράσεις. Περὶ τῆς αὐξήσεως τῆς κόμης ἐπικρατεῖ παρὰ τοῖς πλείστοις ἡ ἀρχαία ἐκείνη πλάνη, καθ' ἣν αἱ τρίχες παραβάλλονται πρὸς τὰ φυτά. Ἐνεκα τῆς πλάνης ταύτης προσδοκῶνται συνήθως ἐκ τῆς κουρέσεως καὶ ἐκ τῆς λιανέσεως τῶν τριχῶν δι' ἄλοιφῶν, ἐλαίων καὶ τῶν τοιοῦτων, αἱ αὐταὶ ἐνέργειαι ἐπὶ τῆς κόμης, ὡς ἔχει ἡ κλάδευσος καὶ ἡ κόπρισις ἐπὶ τῶν φυτῶν. Ἄλλ' ἡ θριξὶς οὐδεμίαν ἔχει ὁμοιότητα πρὸς τὸ φυτόν. Ἡ θριξὶς εἶνε νεκρὸν κεράτινον νήμα ὅπερ σχηματίζεται ἐν τινὶ κοιλότητι εἴτε θυλακίῳ (κοτυληθόνι τῆς τριχῆς) καὶ ἀδύναται ὑπὸ τοῦς αὐτοῦς ὄρους ὑπ' οὗ καὶ ὁ ὄνυξ εἰς τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου. Αἱ κοιλότητες αὐταὶ εἴτε τὰ θυλακία τῶν τριχῶν δὲν κείνται εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ δέρματος ἀλλ' εἵναι μᾶλλον ἢ ἦτον βαθῶς κεκρυμμένα ἐν αὐτῷ καὶ δὴ τοσοῦτω βραδύτερον ὅσω μακρότερα εἶναι αἱ τρίχες. Ὁ ἀριθμὸς τῶν θυλακίων τούτων εἶνε εἰς τοὺς διαφόρους ἀνθρώπους διάφορος, εἰς ἕκαστον ὅμως ἀτομον ὠρισμένος καὶ ἀμετάβλητος, οὕτως ὥστε δι' οὐδενὸς μέσου καὶ κατ' οὐδένα τρόπον δυνάμεθα ν' αὐξήσωμεν τὸν ἀριθμὸν τῶν θυλακίων τῶν τριχῶν, ὅπως ἀδυνατοῦμεν ν' αὐξήσωμεν καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν ὀνύχων. Ἐκ τῆς ἀρχαίας ἐκείνης πλάνης περὶ τῆς φυσικῆς φύσεως ἢ τῆς πρὸς τὰ φυτὰ ὁμοιότητος τῶν τριχῶν προήλθε καὶ ἡ ὀνομασία τῶν «ρίζων» τῶν τριχῶν. Ἡ θρήψις τῶν τριχῶν γίνεται ὑπὸ τῶν θυλακίων ἐκείνων, ἀτινα ἀνήκουσιν εἰς αὐτὸ τὸ δῆμα, ἡ δὲ κολουμένη «ρίζα» τῆς τριχῆς οὐδὲν ἄλλο εἶνε εἰμὴ τὸ μῆψω ὁρατῶς κεχρωματισμένον, ἀπαλότερον, χονδρότερον καὶ νεώτερον μέρος αὐτῆς.

Ἡ κανονικὴ αὐξήσις τῶν τριχῶν τῆς κεφαλῆς εἶνε ἐκτάκτως βραδεία, πολλῶν βραδύτερα τῆς τῶν ὀνύχων, ἡ δὲ βραδύτης αὕτη καθιστᾷ δυσχερῆς τὴν ἐπιτήρησιν καὶ ἐξέτασιν τῶν φαινομένων τῆς αὐξήσεως. Ὁδὴ ἦτον ὅμως ὑπάρχουσι τινὰ βέβαια καὶ ἐξκριβωμένα γεγονότα, ἐξ ὧν δυνάμεθα νὰ πορισθῶμεν ἰκανὰ διδάγματα περὶ τῆς θεραπείας καὶ περιποιήσεως τῆς κόμης. Ἐκάστη θριξὶς τοῦ ἀνθρώπου ἔχει ὠρισμένον κατὰ τὴν ἐπὶ τοῦ σώματος θέσιν τῆς μήκους, πῆραν τοῦ ὁποίου δὲν αὐξάνει πλέον. Ἐκάστη τῶν τριχῶν τῆς κεφαλῆς ἔχει κατὰ μέσον ὄρον πλέον τοῦ ἡμίσεως μέτρου μήκους μέχρι τῆς τελείας αὐτῆς αὐξήσεως. Ἡ διάρκεια τῆς ζωῆς ἐκάστης τριχῆς δύνάται νὰ εἶνε τέσσαρα ἕως ἑξέτη· μετὰ τὸ διάστημα τοῦτο ἡ θριξὶς πίπτει καὶ ἀντικαθίσταται ὑπὸ νέας. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν αὐξάνει ἡ νεαρὰ θριξὶς μετὰ μεγάλης ταχύτητος, ἔπειτα ὅμως ἡ αὐξήσις αὕτη ἐπιβραδύνεται ὁσημέραι τοσοῦτω μᾶλλον, ὅσω μακρότερα γίνεται ἡ θριξὶς. Δύνάται ἐν γένει νὰ τεθῆ ὁ ἕξῃς κανὼν ὡς βέβαιος καὶ σταθερὸς: Ἡ θριξὶς αὐξάνει τοσοῦτω ταχύτερον, ὅσω βραχύτερα, καὶ τοσοῦτω βραδύτερον, ὅσω μακρότερα εἶνε, ἀναλόγως πρὸς τὸ ὠρισμένον μήκος ὅπερ δύνάται νὰ λάβῃ μέχρι τῆς τελείας αὐτῆς αὐξήσεως. Ἄν λοιπὸν ἀποκόψωμεν κατ' ὀλίγα μόνον ἑκατοστόμυρα μήκους τῆς κορυφῆς τῶν τελείως ᾠξημένων τριχῶν γυναικείας κόμης (αἱ τελείως ᾠξημέναι τρίχες ἔχουσι πράγματι κορυφάς), τότε δὴ χρειασθῶσιν ἑβδομάδες ἢ καὶ μῆνες ὀλόκληροι μέχρι οὗ ἡ κόμη ἀναλάβῃ τὸ ἀρχικὸν αὐτῆς μήκος. Ἐνῶ ἀπ' ἐναντίας, ἂν ἀποκόψωμεν τὴν αὐτὴν ᾠξημένην κόμην εἰς μικρὰν ἀπόστασιν ἀπὸ τῶν ριζῶν τῶν τριχῶν, ἡ κόμη αὐξάνει κατὰ τὰς πρῶτας μὲν ἡμέρας μετὰ μεγάλης ταχύτητος, εἴτα δὲ

ὀλοὺν βραδύτερον. Ἄν ἡ ἀποκοπὴ τῶν τριχῶν εἶχεν ἐνδυναμικὴν ἐνέργειαν ἐπὶ τῆς αὐξήσεως αὐτῶν, ἔπρεπεν ἐπὶ τέλους ἡ κόμη νὰ γίνεται μακρότερα καὶ πυκνοτέρα μετὰ τὴν κόμην, ἐνῶ τὸ ἐναντίον συμβαίνει ἀκριβῶς: δηλαδὴ ἡ μετὰ τὴν κόμην αὐξάνουσα κόμη οὐδέποτε ἀναλαμβάνει τελείως τὸ ἀρχικὸν αὐτῆς μήκος. Τοῦτο εἶνε γεγονός ἀποδεδειγμένον καὶ ἀναμφισβήτητον. Εἶνε λοιπὸν ἐντελῶς πεπλανημένη ἡ γνώμη τῶν φρονοῦντων δι' ἡ κόμην ἐνέργειᾳ ἀφελίμως καὶ ἐνδυναμικῶς ἐπὶ τῆς αὐξήσεως τῶν τριχῶν, ἡ δὲ πλάνη αὕτη εἰς οὐδὲν ἄλλο στηρίζεται εἰ μὴ εἰς τὴν παρενοηθεῖσαν παράτησιν τῆς πρῶτης μετὰ τὴν κόμην ταχείας αὐξήσεως τῶν τριχῶν. Ἄλλ' ἐν γένει ὀλίγη μόνον σκέψις απαιτεῖται ὅπως ἐξελεγχθῆ ἡ πλάνη αὕτη. Ἡ ἐνδυναμωσις τῆς κόμης μετὰ τὴν κόμην δὴ ἦτο, ὡς πρόδηλον, δυνατὴ κατὰ δύο τρόπους: ἢ ἰσχυροποιουμένης καὶ παχυνομένης μιᾶς ἐκάστης τριχῆς ἰδιαιτέρως, τοῦδ' ὅπερ οὐδε συμβαίνει οὔτε ἐδῆ καὶ οὔτε εἰς ἀξιοτιμώμενον τοῦ ἀριθμοῦ τῶν τριχῶν, τοῦδ' ὅπερ δὴ καθίστα τὴν κόμην πυκνοτέραν. Ἄλλ' οὐδὲ τοῦτο δύνάται ποτὲ νὰ συμβῆ, οὔτε διὰ τῆς κουρέσεως οὔτε δι' ἄλλου τινὸς μέσου. Ὡς ἀνωτέρω ἠπεδηλώσαμεν, τὸ πλῆθος τῶν τριχῶν ἐξαρτάται ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν κοτυληθόνων (θυλακίων) ἦτοι τῶν κοιλότητων τοῦ δέρματος ἐν αἷς φέρονται καὶ κρέονται. Ἐκάστη θριξὶς ἔχει ἐν θυλακίῳ, οὐδεμίαν δὲ θριξὶς δύνάται νὰ ὑπάρξῃ ἄνευ τοιοῦτου θυλακίου. Ὁ δὲ ἀριθμὸς τῶν θυλακίων τούτων εἶνε ὠρισμένος, σταθερὸς καὶ ἀμετάβλητος εἰς ἕκαστον ἀνθρώπον, ἐκτὸς ἐὰν ἐλαττωθῆ βραδύτερον ὑπὸ τινος νόσου. Ἡ πολλαπλασιαστικὴ τῶν θυλακίων τούτων διὰ τῆς ἀποκοπῆς τῶν ἐπ' αὐτῶν φερομένων τριχῶν εἶνε παντελῶς ἀδύνατος. Ἡ αὐξήσις τῶν τριχῶν βασιζέται ἀπ' ἐναντίας ἐπὶ τῆς ἐδεξιᾶς τῶν ὀλων θυλακίων, ταῦτα δὲ εἶνε ὡς εἶπομεν μέρη τοῦ δέρματος ἡ δὲ ἐδεξία ἢ καχεξία αὐτῶν ἐξαρτάται ἐκ τῆς καταστάσεως τοῦ δέρματος. Ὁ χρόνος τῆς νεότητος καὶ τῆς σφριγώσεως ὑγείας δεικνύεται καὶ ἐν τῇ ἐδεξίᾳ τῆς κόμης. Εἰς βαρείας νόσους, ὡς λ. χ. εἰς τὸν τύφον, καθ' ὃν τὸ δῆμα γίνεται ὠχρὸν καὶ μαραινεται καὶ οἱ ὄνυχες παύουσιν ἐντελῶς νὰ αὐξάνωνται, πάσχοι καὶ τὰ θυλακία τῶν τριχῶν ἡ δὲ αὐξήσις αὐτῶν σταματᾷ, πλειστάκις δὲ ἐπέρχεται καὶ παντελής αὐτῶν πτώσις. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ εἰς πολλὰ τοπικὰ τοῦ δέρματος νοσήματα.

Ἡ κόμην τῆς κόμης οὐ μόνον δὲν ἐπιβραδύνεται τὴν φυσικὴν αὐτῆς αὐξήσιν ἀλλὰ τὸναντίον βλάπτει καὶ παρεμποδίζει αὐτήν. Αἱ τρίχες λαμβάνουσιν ἐντὸς ὠρισμένου διαστήματος ὀλίγων ἐτῶν τὸ μήκος ἐκεῖνο, εἰς τὸ ὁποῖον δύνανται νὰ ἀφικθῶσι μέχρι τῆς τελείας αὐτῶν αὐξήσεως, εἴτα δὲ ἡ θρηπτικὴ καὶ μορφωτικὴ ἐνέργεια τῶν θυλακίων παύει ἐπὶ τινι σχετικῶς μακρῶν χρόνων, (ἴσως ἐπὶ ἑτὶ ὀλόκληρα) καὶ τρόπον τινὰ ἠσυχάζει, ἵνα μετὰ τὴν πτώσιν τῶν τριχῶν ἀρχίσῃ καὶ πάλιν νὰ λειτουργῇ μὲν νέαν δυνάμιν καὶ σφριγῶσι. Ἄλλὰ διὰ τῆς συχνῆς κουρέσεως καταστέφεται βίαιως ἡ φυσικὴ αὕτη μεταλλαγῆ τῆς ἐργασίας καὶ ἀναπαύσεως τῶν θυλακίων καὶ ἐπιβάλλεται αὐτοῖς ἀναγκαστικῶς ἀδιάκοπος καὶ διμπεδικὴ ἐργασία. Εἶνε δὲ ὅλων ἀπίθανον ὅτι ἡ βία αὕτη καὶ ὑπέμετρος ἐνέργεια τῶν θυλακίων ἔχει διαρκῆ εὐεργετικὴν ἐνέργειαν ἐπὶ τῆς αὐξήσεως τῆς κόμης. Τοῦναντίον δὲ, εἶνε πολὺ πιθανώτερον ὅτι ἡ ὑπέμετρος αὕτη καταπόνησις τῶν θυλακίων εἶνε ἐπ' ἰσῆς βλαβερὰ ὡς καὶ ἡ τῶν λοιπῶν τοῦ σώματος ὀργάνων.

κ. Δ. Α. Δ. εἰς Ἀετοῦ. Ἐνεκα ταχυδρομικοῦ πινος λάθους δὲν ἠδέλησε τὸ ἐντάβη ταχυδρομείον νὰ μᾶς μετρήσῃ τὸ ἀποσταλὲν ἡμῖν ποσόν. — κ. Ι. Α. Γ. εἰς Θεσσαλονικὴν. Τὸ τίμημα ἐλήφθη καὶ ὡς ἐνεγράψαμεν μετὰ τῶν συνδρομητῶν μᾶς. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἀλνιγματὰ σας, ἐὰν ἡ σύνταξις τῆς Κλειῶς εἴρη καὶ ἐν μέρει μόνον κατάλληλα δὴ τὰ δηνουσιεση. Ὅλα αἱ ἐπιστολαὶ σας περιήλθον εἰς χεῖράς μας. — κ. Ν. Στ. εἰς Κισσόν. Ἐλήφθησαν καὶ ὡς ἐστάλθωσαν. Διὰ τὰ ἀποσταλμένα ἡμῖν ὡς εὐχαριστοῦμεν.

Ἐκδότης Π. Α. ΖΥΓΟΥΡΗΣ. — Ἐκ τοῦ τυπογραφείου καὶ τοῦ στοιχειομητρίου διὰ τὰς ἀπτολικὰς γλώσσας Γ. ΔΡΟΥΦΟΥΔΙΝΟΥ ἐν Λειψία.

Χάρτης ἐκ τῆς Neue Papiermanufaktur ἐν Στρασβούργῳ